

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ
ИЛИМИЙ-ИЗИЛДӨӨ МЕДИЦИНАЛЫК-СОЦИАЛДЫК ИНСТИТУТУ

«Табигый-гуманитардык дисциплиналар» кафедрасы

2020-2021 – окуу жылындагы 560001 Дарылоо иши адистиги
үчүн “Ата Мекен тарыхы, кыргыз тили жана адабияты,
Кыргызстандын географиясы” боюнча мамлекеттик
аттестациянын

ПРОГРАММАСЫ

«Макулдашылды»:
Окумуштуулар Кеңешинин
№ 10/14 04.01.2021 протоколу менен

Окумуштуулар Кеңешинин
төрагасы (төрайымы) А.А. Аманжол

«Каралды»:
«Табигый-гуманитардык дисциплиналар»
кафедрасынын жыйынынын
№ 03. 24.11.2020 протоколу менен

Кафедра башчысы Анарбекова В.Э.

**«Ата Мекен тарыхы, кыргыз тили жана адабияты, Кыргызстандын географиясы»
дисциплиналарын окутуунун максаты жана милдеттери.**

“Ата Мекен тарыхы” окуу дисциплинасы Кыргызстандын бардык окуу жайларынын тарых жана тарых эмес адистиктеринде милдеттүү түрдө изилденип, окула турган илим. Мамлекеттик билим стандартынын шарттарына компетенттик негизге ылайык келет. Социалдык миссиясы (коомдук тагдыры) “Ата Мекен тарыхы” өз мекенин сүйүүгө, улуттар аралык ынтымакка, улуттук аң-сезимин түшүнүүгө, өз маданиятын жана башка элдердин маданиятын сыйлоого, кыргыз элинин тарыхын жана дүйнө элдеринин тарыхын барктоого үйрөтүү менен салттык медицинанын баалуулуктарын да окутат.

Студенттерди кыргыз тилинде ар түрдүү темаларда эркин сүйлөшө билүүгө, тилдин лексика-фразеологиялык байлыгын орду менен пайдаланууга үйрөтүү. Студенттерди тилдин фонетикалык-лексикалык табиятын, грамматикалык, стилдик касиетин, коомдук-социалдык чөйрөдө колдонмо өзгөчөлүктөрүн, башка тилдерден болгон айырмачылыктарын, которулуш бирдиктерин, эл аралык байланыштагы эквиваленттери менен салыштырып айырмалоо белгилерин, кесиптик лексиканын курамын толук өздөштүрүү ж.б. сыяктуу билимдерге ээ кылуу. Ар бир сабактын темаларына байланыштуу кеп ишмердиги менен аңгемелешүүгө үйрөтүү. Анда студенттердин түрдүү чөйрөлөрдө тилдик каражаттарды өз орду менен максатка ылайыктуу колдоно билүүгө машыктыруу менен кыргыз адабиятынын көрөнгөлүү уюткуларын да камтыйт.

Кыргызстандын географиясы өлкөнүн Кыргыз Республикасынын физикалык, социалдык жана экономикалык географиясын үйрөтүү менен, Кыргызстандын географиялык абалын, чек араларын, чектешүү аймактарын, тоолорун, рельефин, байлыктарын, климаттык шарттарын, райондоштуруусун, коруктарды, өсүмдүктөр жана жаныбарлар дүйнөсүн ж.б.о.э. Кыргызстанга байланышкан бардык маселелерди камтыйт. Кыргызстандын географиясы жаштарды жаратылышты сүйүүгө, аларга ыйык мамиле жасоого, жаратылышты жана экологияны сактоого, кругозорун жогорулатууга, патриоттуулукка тарбиялайт.

Дисциплинанын калыптанышындагы негизги талаптар:

ЖК-1. Социалдык жана кесиптик ишмердүүлүктө медициналык-биологиялык жана клиникалык билимдердин чөйрөсүндө гуманитардык, тибигый усулдарды тажрыйба жүзүндө пайдалана алууда социалдык мааниге ээ жөндөмдөрдү анализдей алат.

ЖК-2. Инсан өзүн-өзү өркүндөтүүдө, негизги философиялык категорияларды, о.э. дүйнөгө болгон көз карашта социалдык жана инсанга таандык маселелерди анализдегенге жөндөмдүү;

ЖК-3. Дүйнөлүк тарыхый процесстин мыйзам ченемдүүлүктөрүн жана негизги түшүнүктөрүн билүүгө, тарыхый мурастарды жана каада-салттарды сактоодо аяр мамиле жасоого, саясий окуялар жана тенденцияларга саресеп салууга, тарыхый-медициналык билимге ээ болот;

ЖК-5. Логикалуу жана аргументтүү анализдөөгө, эл алдында сүйлөөгө, дискуссия жүргүзүүгө, полемикага, тарбиялык жана билим берүү ишмердигинде кызматташууга сабырдуулук менен конфликттерди чечүүгө жөндөмдүү;

ЖК-6. Жамааттын ишин уюштурууда жоопкерчилик менен өзүнүн адискөйлүк чеберчилигинин компетенциясынын негизинде башкаруунун ыкмаларын колдонууга жөндөмдүү;

ИК-2. Мамлекеттик жана расмий тилдерде оозеки жана жазуу түрүндө иш алып бара алат жакна чет тилдердин биринде турмуш-тиричилик деңгээлинде баарлашууга жөндөмдүү;

ИК-4. Ар кандай булактардан алынган маалыматтардын негизинде иш алып бара алат;

ПК-2. Жаратылыш ресурстарын рационалдуу пайдаланууда өзүнүн жеке анализин жасай алат жана квалификациялуу адис жетекчилик жөндөмүн да өздөштүрө алат;

ПК-23. КР Саламаттыкты сактоо министрлиги тарабынан кабыл алынган иш кагаздарынын нормативдүү актыларын колдоно алууга жөндөмдүү;

ПК-27. Илимий-медициналык маалыматтарды алууга жөндөмдүү жана Ата Мекендик, чет элдик ар кандай тематикадагы медициналык изилдөө ыкмаларын үйрөнүүгө даяр;

Бул дисциплиналардан алган билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр келечекте интеллектуалдык потенциалы жогору личносту калыптандырууга жардам берет.

Киришүү

Ата-Мекен тарыхы – дүйнөлүк тарыхтын бир бөлүгү. Анын методологиялык негиздери жана принциптери. Тарыхтын кошумча дисциплиналары: археология, этнология, хронология, нумизматика ж.б. Кыргыздардын жана Кыргызстандын тарыхынын негизги этаптары жана доорлору. Тарыхый булактар жана алардын түрлөрү. Буюм түрүндөгү жана жазма эстеликтер, оозеки булактар. Кыргызстандын тарыхынын тарыхнаамасы. Кыргызстандын тарыхынын гуманитардык илимдердин системасында алган орду жана тарбиялык мааниси.

Кыргыз тилин мамлекеттик тил катары өнүктүрүү максатында өлкөбүздөгү бардык окуу жайларда улутуна, келген мамлекетине карабай үйрөтүү-башкы милдет. Студенттерди кыргыз тилинде ар түрдүү темаларда эркин сүйлөшө билүүгө, тилдин лексика-фразеологиялык байлыгын орду менен пайдаланууга үйрөтүү.

Кыргыз тилин чет өлкөдөн келген студенттерге жеңилдетилген вариантта, фонетикалык-лексикалык табиятын, грамматикалык, стилдик касиетин, коомдук-социалдык чөйрөдө колдонмо өзгөчөлүктөрүн, башка тилдерден болгон айырмачылыктарын, колдонулуш бирдиктерин, эл аралык байланыштагы эквивалеттери менен салыштырып айырмалоо белгилерин, кесиптик лексиканын курамын толук өздөштүрүү ж.б. сыяктуу билимдерге ээ кылуу.

Ар бир сабактын темаларына байланыштуу кеп ишмердиги менен аңгемелешүүгө үйрөтүү. Анда студенттердин түрдүү чөйрөдө тилдик каражаттарды өз орду менен максатка ылайыктуу билүүгө машыктыруу.

Кыргыз тилинин гуманитардык илимдердин системасында алган орду жана тарбиялык мааниси жогору.

Кыргызстандын географиясы: Кыргыз Республикасынын физикалык, социалдык жана экономикалык географиясын үйрөтүү менен, Кыргызстандын географиялык абалын, анын чек араларын, кайсы өлкөлөр менен чектешкенин, Кыргызстандын тоолорун, рельефин, байлыктарын, климаттык шарттарын, райондоштуруусун, өзгөчө корголуучу коруктарды, Кыргызстандын өсүмдүктөр жана жаныбарлар дүйнөсүн, Кыргызстандын Кызыл китебин, Кызыл китепке кирген азайып бараткан жана сейрек кездешүүчү өсүмдүктөрдү жана жаныбарларды, айыл чарбасын жана өнөр жайын, Кыргызстандын сырткы жана ички байланыштарын, транспорттук байланыш түйүндөрүн, сырткы жана ички байланыштарын, ошондой эле башка Кыргызстанга байланышкан бардык маселелерди камтыйт.

Кыргызстандын географиясы жаштарды жаратылышты сүйүүгө, аларга ыйык мамиле жасоого, жаратылышты жана экологияны сактоого, кругозорун жогорулатууга, патриоттуулукка тарбиялоого абдан керектүү илим.

Кыргызстандын географиясы чет өлкөдөн келген студенттерге жеңилдетилген вариантта, Кыргызстандын географиялык абалын, чек араларын, тоолорун, байлыктанын,

суу системасын, өсүмдүктөр жана жаныбарлар дүйнөсүн, Кыргызстандын Кызыл китебин, өнөр жайын жана айыл чарбасын, элдердин этникалык түзүлүшүн, башка өлкөлөрдөн айырмачылыктарын, эл аралык байланыштарын окутуу менен катар башка билимдерге ээ да ээ болушат.

Ар бир сабактын темаларына байланыштуу аңгемелешүүгө үйрөтүү. Анда студенттердин түрдүү чөйрөлөрдө өз орду менен максатка ылайыктуу билүүгө машыктыруу.

Кыргызстандын географиясы гуманитардык илимдердин системасында алган орду жана тарбиялык мааниси жогору.

Кыргызстан аймагындагы алгачкы общиналык коом жана көчмөн уруулар

Алгачкы общиналык түзүлүш. Кыргызстан адамдын калыптануусунун бешиктеринин бири катарында. Кыргызстандын аймагындагы алгачкы адамдардын издери. Уруулук түзүлүш жана социалдык мамилелер. Андронов маданиятынын урууларынын көчмөн чарбачылыгы. Чуст маданияты жана отурукташкан дыйканчылык. Ош турак жайы. Ош шаарынын 3000 жылдыгынын белгилениши жана анын тарыхый мааниси.

Б.з.ч. I миң жылдыктын башталышындагы Кыргызстандын аймагындагы көчмөн уруулар. Сактар: келип чыгышы, жашаган аймактары, тили антропологиялык тиби, коомдук түзүлүшү, чарбасы, кол өнөрчүлүгү. Сактар жөнүндөгү байыркы булактар жана жазма эстеликтер. Сактардын сырткы басып алуучулар менен болгон күрөшү.

Усундар: келип чыгышы, жашаган аймактары, тили, антропологиялык тиби, коомдук түзүлүшү, чарабасы, шаарлары. Кытай булактары усундар жөнүндө. Усундардын б.з.ч. эранын аягы биздин эранын башындагы саясий окуяларга катышышы жана коңшулары менен өз ара байланышы.

Гундар: келип чыгышы, жашаган аймактары, тили, антропологиялык тиби, коомдук түзүлүшү, чарбасы. Гундардын Моде Шаньюдун мезгилиндеги согуштук саясий күч алышы. Элдердин Улуу көчүүсү доору. Гундар Улуу көчтүн баштоочулары.

Кыргызстан аймагындагы байыркы отурукташкан уруулар. Даван жана Кушан мамлекеттери

Б.з.ч. I-миң жылдыктын ортосундагы Кыргызстандын аймагындагы отурукташкан калктар. Даван мамлекетинин түзүлүшү. Кытай булактары Даван жөнүндө. Даван мамлекетинин аймагы, калкы, коомдук жана социалдык түзүлүшү, чарбасы: жер иштетүүчүлүк, кол өнөрчүлүк, шаарлары, мал чарбачылык. Давандын асман аттары. Кыргызстандын аймагындагы «Улуу жибек жолу» жана сооданын өнүгүшү. Давандын Кытай (хань-даван) менен болгон согушу жана көз каранды эместигин сактап калышы. Б.з.ч. II к. Борбордук Азия жана Кыргызстандагы саясий абал. Юэчжи уруусу жана Гушан княздыгы. Кушан империясынын түзүлүшү. Кушан империясынын мезгилиндеги Кыргызстандагы дыйканчылык маданиятынын өнүгүшү.

Борбордук Азиядагы байыркы кыргыздар

«Кыргыз» этнониминин келип чыгуу маселеси. Кыргыздар жөнүндөгү кытай жана башка антиктик авторлордун маалыматтары. Сыма Цзянь («Ши цзи» эмгеги) байыркы кыргыздар жөнүндө. Кыргыздардын байыркы ээлиги боюнча талаш-тартыштар. Кыргыз этноними боюнча кытай булактарындагы жаңы маалыматтар. Түштүк Сибирдеги жана батыш Монголиядагы байыркы кыргыздар. Байыркы кыргыздардын гундар менен болгон

өз ара мамилелери. Кыргыздардын Кыргыз-Нор көлүнүн айланасынан Миң-Суу өрөөнүнө жана Эне-Сай куймасына карай жылышы. Европалыктар менен ассимиляциялашуу. Б.з. I-V кк. Эне-Сай кыргыздары. Чарбасы: жер иштетүүчүлүгү, мал чарбачылыгы, кол өнөрчүлүгү, курал жарактары. Салттары, ырым –жырымдары, ишенимдери.

Кыргызстан жана кыргыздар түрк кагандыктарынын курамында

Түрктөр, алардын келип чыгышы, этникалык жана тилдик жалпылыгы, бөлүнүштөрү. Байыркы түрктөр жана азыркы түркий элдер. Түрктөр Элдердин Улуу Көчү процессинин экинчи доорун баштоочулар. Түрк урууларынын батышка карай жылышы, хиониттер, эфталиддер, аварлар (жуан-жуандар).

«*Ашина*» уруусу, анын түрк терминин жаралышындагы ролу жана эрте түрк каганатынын түзүлүшүндөгү өбөлгөлөрдүн калыптана башташы. Түрк каганатынын түзүлүшү. Улуу Жибек жолунда үстөмдүк үчүн болгон күрөш: Сасаниддик Иран жана Византия. Чыгыш жана батыш каганаттары. Түргөштөр. Арабдардын Орто Азияны басып алышы Кыргызстандагы элдердин араб жана кытай баскынчылыгына каршы күрөшү. Карлуктар жана алардын жогорулашы. 751-жылдагы Таластагы салгылашуунун мааниси.

Карахандар каганаты жана анын саясий, социалдык-экономикалык өнүгүүсү. Чыгыш жана батыш каганаттарынын пайда болушу. Карахандар каганатынын коңшулары менен болгон өз ара мамилелери. Калкы: экономикасы, жер ээлөө, чарбасы, кол өнөрчүлүгү. Исламды мамлекеттик дин катары жарыялоо.

Эне-Сайда эрте кыргыз мамлекетинин пайда болушу. Уйгарлар жана түрктөр менен болгон согуштар. Эне -Сайлык кыргыздардын коңшу элдер жана кытайлар менен болгон мамилелери. VII к. кыргыздардын жогорулашы. Барсбек Ынанчу Алп-тегин. Уйгурлар менен болгон согуштар. Улуу кыргыз каганатынын түзүлүшү жана өнүгүшү (840-ж. - X к.б.). Эне-Сайлык жана Теңир-Тоолук кыргыздардын байланыштары. Кыргыздардын чарбасы, коомдук түзүлүшү, курал жарактары. Кыргыздардын орто кылымдагы материалдык жана руханий маданияты, археологиялык жана жазма эстеликтери.

Кыргызстандын түрк доорундагы маданияты (VI-XIII к.к.) Көчмөн элдердин маданияты: турмуш тиричилиги, каада-салты, традициялары, искусствосу, ырым-жырымдары, мифтери, ишенимдери, көмүү салты, курал-жарагы, жыл эсеби. Отурукташкан элдердин маданияты Шаар курулушу: мунаралар, күмбөздөр, кербен-сарайлар. Дини. Ислам жана анын ролу. Түрк жазуусу, анын пайда болушу, өнүгүшү. Орхон, Эне -Сайдагы Түрк руникалык жазма эстеликтер жана алардын изилдениши. Эпиграфика. Араб жазуусунун таркалышы жана маданияттын өнүгүшүндөгү мааниси. Жусуп Баласагындын эмгектери. Махмуд (Барскани) Кашкардын ж.б. чыгармачылыгы.

Кыргызстан жана Кыргыздар монгол бийлиги мезгилинде (XII XV кк.) Моголистан

Монголдор, алардын уруулук бөлүнүштөрү, түрк элдери менен болгон тилдик жана этникалык байланыштары. Монголдор Элдердин Улуу Көчү процессинин үчүнчү доорун баштоочулар. Монгол урууларынын арасындагы уруулук мамилелердин бузулушу. Кидандар(кара-кытай) жана Түндүк Ляо мамлекетинин түзүлүшү. Кидандардын батышка сүрүлүшү жана Гурхан Елюй Даши. Карахандар мамлекетин басып алышы.

Наймандар. Наймандардын монголдор менен күрөшү. Кучлук. Кыргызстандагы элдердин кидандар жана наймандар менен күрөшү. Чынгызхан (Темужин) жана анын теги. Чынгызхандын жогорулашы жана монгол империясы. Чынгызхандын балдарынын

улустары. Чагатай улусу. Монгол басып алууларынын Кыргызстандын калкы үчүн экономикалык, социалдык, тарыхый-саясий жана руханий кесепеттери. Эне-Сайлык кыргыздардын тагдыры. Алтайга жана Теңир-Тоого көчүү. XIII к. экинчи жарымында Теңир-Тоодогу уруулук бирикмелердин күч алышы

Хайду мамлекети. Экономиканын убактылуу жогорулашы. Хайду мамлекетинин жоюлушу жана XIV-XV кк. кыргыздардын феодалдык-уруулук бирикмелери. Моголистан мамлекети. Моголистан элдеринин тимуриддерге каршы күрөшү

Кыргыз элинин калыптанышынын аякташы

Кыргыз элинин этникалык башаттары жана келип чыгышынын проблемалары. Кыргыз элинин келип чыгышы тууралуу булактар. «Манас» эпосу тарыхый булак катарында. Байыркы мезгилден XVI кылымга чейинки Кыргызстандын аймагындагы этникалык процесстердин өнүгүшүнүн этаптары: байыркы түрк жана монгол этаптары. Түрктөшүү жана монголдошуу процесси. Эне-Сайлык жана Теңир-Тоолук кыргыздардын карым-катнаш маселеси. Эне-Сай, Алтай кыргыз уруулары жана алардын кыргыз элинин түзүлүшүндөгү ролу. Кыргыз элинин түзүлүшүндөгү саясий, экономикалык, территориялык, тилдик жана маданий факторлор. Кыргыз элинин калыптанышынын аякташы. Кыргыз элинин уруу-уруктук түзүлүшү жана курамы. Сайпидин Аксыкентинин «Мажму-ат Таварих эмгеги. Кыргыз санжыраларында кыргыздардын «оң», «сол» канаттарына жана «ичкилик» топторуна бөлүнүшү. Могол хандарына каршы көз каранды эместик үчүн болгон күрөштөр. Мухаммед Кыргыздын (Тагай бий) кыргыздарды бириктирүүдөгү ролу. Кыргыз элинин келип чыгышы боюнча илимий талаш-тартыштар.

Кыргыздардын Жунгар хандыгы жана коңшу элдер менен болгон мамилелери XVI-XVIII кк.

Кыргызстандын социалдык-экономикалык өнүгүү жана кыргыздардын коомдук түзүлүшү. Этносаясий кырдаал, административдик түзүлүш жана социалдык мамилелер: феодалдык-уруулук башкаруу, бийлер, бектер, манаптар, жана башка феодалдык үстөмдүктүн түрлөрү. Букара жана патриархалдык кулчулук.

Кыргыздар Борбордук Азиядагы жана Чыгыш Түркстандагы эл аралык мамилелердин системасында. Казак, Шейбанид, Аштарханид хандыктары менен катнаш. Жунгар хандыгынын түзүлүшү. Ойрот-жунгарлардын басып алуучулук жүрүштөрү. Кыргыз элинин жунгар агрессиясына каршы күрөшү. Кыргыздардын коңшу элдердин калмактарга каршы боштондук күрөшүнө катышуусу жана анын жыйынтыктары. Кыргыз-казак каршылашуулары жана кыргыз кытай мамилелери. Жайыл баатыр. Атаке бий.

Кыргыздар Кокон хандыгынын курамында

Кокон хандыгынын XVII к. б. Фергана өрөөнүндөгү этносаясий кырдаал. Шахрухтардын династиясынын теги. Кокон хандыгынын өнүгүшүнүн этаптары. Кокон бектигинин кеңейиши жана хандыктын түзүлүшү Акбото бий, Эрдене бий, Нарбото бий. Кокон бийлери менен кыргыз бийлеринин мамилелери. Кубат бий. Ажы бий. Кокон-кыргыз келишиминин бузулушу жана Кыргызстандын түштүк аймактарынын хандыкка кириши. Кокон хандыгынын Кыргызстандын түндүк аймактарына үстөмдүгүнүн орношу.

Кокон хандыгынын административдик түзүлүшү: вилаеттер жана жергиликтүү башкаруу. Кокон чептери жана алардын ролу. Кыргызстандын түндүгүндөгү хандык

башкаруунун өзгөчөлүктөрү. Хандыктын башкаруу саясаты. Хандыкты башкарууга катышкан кыргыздар: Нүзүп миңбашы, Алымбек датка, Алымкул аталык ж.б. Жаркын айым. Курманжан датка. Бухара, Хива жанан Кокон хандыктарынын өз ара жана Орусия менен болгон байланыштары.

XVIII-XIX кылымдын биринчи жарымындагы орус-кыргыз байланыштары. Петербургга жөнөтүлгөн биринчи кыргыз элчилиги. Абдурахман Кучаков. Соода жана саясий алакалардын күчөшү.

Социалдык-мамилелер: социалдык катмаралар жана топтор. Салыктар жана алардын түрлөрү. Социалдык-карама каршылыктын түрлөрү. Кокон хандыгына каршы көтөрүлүштөр: Тайлак баатырдын көтөрүлүшү. 1871-ж, 1873-1876-жылдардагы Кыргызстандын түштүгүндөгү көтөрүлүштөр. Көтөрүлүштүн жетекчилери Мамыр Мерген уулу, Момун Шамырзак уулу, Абдылдабек Алымбек уулу ж.б. Искак Асан уулу Полотхан көтөрүлүштүн башчысы жана 1873-76-жж кыймылдын социалдык, улуттук этаптары жана жыйынтыктары.

Кокон хандыгы мезгилиндеги Кыргызстандын маданияты. Материалдык маданият: турак жайлар, кол өнөрчүлүк, колдономо искусство ж.б. Рухий маданият жана дин. Жазуу жана адабият. Молдо Нияз. Мектептер. Медреселер. Элдик, фольклор, музыка, ырлар ж.б. Турмуштук, үй-бүлөлүк каада салттар. Элдик медицина.

Кыргызстан Орусия империясынын курамында

Орто Азиядагы англо-орус атаандашуусу. Орусиянын Орто Азияга жылуусунун мотивдери жана басып алуусунун өбөлгөлөрү. Орусиянын Кыргызстанды каратып алуусунун этаптары.

1-этап: Түндүк кыргыз урууларынын орус букаралыгын таанышы (XIX к 50-60-жж.). Кыргыз-казак чабыштары. Кененсарынын басып алуусуна каршы күрөш. Түндүк кыргыз бийлеринин өз ара мамилелери. Ормон хандын хан көтөрүлүшү. Бугу-сарыбагыш жаңжалы. Боронбай. 1854-жылдагы Качыбек Шералы уулу башында турган көл кыргыздарынын Орусияга элчилиги. Бугу уруусунун Орусиянын букаралыгын кабыл алышы. Узун-Агачтагы салгылашуу. Чүй, Талас, Чаткал кыргыздарынын орус букаралыгын таанышы. Борбордук Тянь-Шань кыргыздарынын Орусиянын букаралыгын кабыл алуусу. Түндүк кыргыз урууларынын үстүнөн орус бийлигинин бекемделиши (1863-1868-жж.).

Экинчи этап: Орус падышачылыгынын түштүк Кыргызстанды басып алышы. 1868-жылдагы орус-кокон келишими. 1875-76-жж. элдик кыймыл. Кокон жүрүшү жана Кудаярхандын качышы. Эки-Суу арасына уюштурулган жазалоочу экспедиция. Алай согуштук илимий экспедициясы. Абдылдабек жана анын тагдыры. Падышачылыктын 1876-жылдын 19-февралындагы Кокон хандыгын жоюу жана Фергана областын түзүү жөнүндөгү указы.

Падышачылыктын Кыргызстандагы административдик соттук саясаты, социалдык-экономикалык мамилелер, маданий турмуш

1867-ж. Түркстан крайын убактылуу башкаруу жөнүндөгү жобо. 1886-ж. Түркстан крайын башкаруу жөнүндөгү жобо. Падышачылыктын колониялык саясатынын негизги принциптери. Түркстан крайын, Кыргызстанды административдик кайра түзүү жана анын мүнөзү. Областтар, уезддер, болуштуктар жана жергиликтүү башкаруу. Сот системасы жана анын өзгөчөлүгү.

Алык-салык системасы жана колониялык эзүүнүн түрлөрү. Кыргыз көчмөндөрүнүн отурукташуусу жана орус бийликтеринин ага карата мамилеси. Падышачылыктын Кыргызстандагы отор саясаты. Орус-украиндик кыштактардын пайда болушу. Патриархалдык мамилелердин бузулушу. Өнөр жай. Соода жана анын эволюциясы. Шаарлардын пайда болушу жана өнүгүшү.

Социалдык катмарлар: манапчылык, бийлер, байлар, казылар, малайлар, кулдар, жарды-жалчылар. Кыргыз коомундагы социалдык түзүлүштүн өзгөчөлүктөрү. Уруулук мамилелер. Уруулук жана социалдык мамилелердин өз ара салыштырмалуу катышы. Алык салыктардын өсүшү

XIX-к. экинчи жарымы - XX к. башындагы Кыргызстандын маданияты. Элдик оозеки чыгармачылык, “Манас” эпосу жана кенже эпостор. *Манасчылар:* Келдибек, Балыкооз, Сагынбай Орозбаков, Саякбай Каралаев. *Акындар:* Токтогул, Жеңижок, Барпы, Тоголок Молдо, Калык ж.б. *Заманчы акындар:* Калыгул, Арстанбек, Алдаш Молдо, Молдо Кылыч жана алардын чыгармачылыгы. Молдо Нияз - жазгыч акын. *Кыргыз элинин алгачкы тарыхчылары жана агартуучулары:* Осмонаалы Сыдык уулу, Белек Солтоноев, Ишенаалы Арабаев.

XIX к. аягы XX к. башындагы кыргыз элинин социалдык жана улуттук боштондук үчүн күрөшү

XIX к. аягы XX к. башындагы кыргыздардын жана Кыргызстандагы элдердин колониялык эзүүгө каршы күрөштөрү. Анжиян көтөрүлүшү жана анын жетекчилери: Мадали-Дукчи эшен (Ийикчи эшен), Чыйбыл болуш, Омурбек датка, Зиябидин максым. Көтөрүлүшчүлөрдүн улуттук жана социалдык курамы. Түштүк Кыргызстандагы көтөрүлүштөн кийин орус падышачылыгынын жазалоо саясатынын күчөшү. Т. Сатылгановдун сүргүнгө айдалышы.

XX к. б. Кыргызстанга марксистик-лениндик идеялардын таратылышы. Социал-демократиялык кружоктордун жана топтордун жаралышы. Кыргызстан 1905-1907-жж. Орус революциясы мезгилинде. Столыпиндик агрардык реформа жана анын Кыргызстанда чагылышы. Кыргызстан Биринчи дүйнөлүк согуш жылдарында. Кыргызстан Февраль революциясы мезгилинде. Советтердин түзүлүшү. Кош бийликтин маңызы жана анын чагылышы. Кыргызстандагы жумушчу жана улуттук-боштондук кыймылдар. “Жумушчулардын жана кол өнөрчүлөрдүн союзу”, “Букара” жана “Кошчу” ж.б. союздар. К. Сарыкулаков. Улуттук уюмдардын пайда болушу жана алардын мааниси.

Кыргызстандагы 1916-жылдагы көтөрүлүш

Падышанын 1916-жылдын 25-июнундагы тылдагы иштерге мобилизациялоо жөнүндөгү указы. 1916-жылдагы Борбордук Азиядагы көтөрүлүштүн өбөлгөлөрү жана себептери. Көтөрүлүштүн башталышы. Көтөрүлүштүн мүнөзү, кыймылдаткыч күчү жана улуттук курамы. Көтөрүлүштүн жүрүшү жана негизги окуялар. Көтөрүлүштүн айрым жергиликтүү топторунун жетекчилеринин ишмердиги. Көтөрүлүштүн жыйынтыгы “Үркүн” Падышчылыктын жазалоочу отряддарынын жасаган иштери. 1916-жылдагы көтөрүлүштүн жеңилишинин себептери жана тарыхый мааниси, сабактары. Көтөрүлүштүн тарыхнаамасы жана изилдениши.

Кыргызстан XX к 20-30-жылдарында

Кыргызстанда Совет бийлигинин орношу. Совет бийлигинин Кыргызстандагы биринчи социалдык-экономикалык жана маданий өзгөртүүлөрү. Кыргызстандагы Жаңы экономикалык саясат жана анын жыйынтыктары. Кыргызстандагы 20-жж. жер-суу реформасы жана анын мааниси. Коллективдештирүү жана индустриализация. Маданий курулуш. Кыргызстандагы элдик билим берүү системасынын түзүлүшү. Себептери жана социалдык-саясий жыйынтыктары. Кыргызстан жарандык согуш жана басмачылык күрөш мезгилинде.

Кыргыз улуттук Совет мамлекетинин түзүлүшү жана өнүгүшү

Кыргыз советтик улуттук мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшүнүн этаптары. Кыргызстан Түркстан автономиялык советтик республикасынын курамында. 1922-ж. Тоолуу Кыргыз автономдуу областын түзүү боюнча аракеттер жана анын түзүлбөй калгандыгынын себептери. А.Сыдыковдун, Ж.Абдрахмановдун, А. Орозбековдун ж.б. советтик-партиялык жетекчилердин саясий ишмердүүлүгү. Орто Азиянын улуттук-мамлекеттерге жиктелип бөлүнүүсү (1924-ж.). Кара-Кыргыз автономдуу облусунун түзүлүшү. КАОнун КАССР болуп түзүлүшү. Кыргыз СССРинин түзүлүшү. Биринчи Конституциянын кабыл алынышы. 30-жж. саясий репрессиялар жана алардын саясий-укруктук натыйжалары. Репрессиянын курмандыктары: А.Орозбеков, Ж.Абдрахманов, Б.Исакеев, Т.Айтматов, К.Тыныстанов, И.Арабаев ж.б.

Кыргызстан Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында жана эл чарбасын калыбына келтирүү мезгилинде (1941 -1960-жж.)

Улуу Ата Мекендик согуштагы Кыргызстандык жоокерлердин эрдиктери. Кыргызстандыктардын фронтко жалпы элдик жардамы. Согуш мезгилиндеги Кыргызстандын өнөр жайы жана айыл чарбасы. Согуш мезгилиндеги Кыргызстанда элге билим берүү жана саламаттыкты сактоо. Кыргызстандын тынчтык мезгилинде өнүгүүсү, кыйынчылыктар. Өнөр жай, транспорт жана энергетика өнүгүшү (40-жж. II жарымы – 50-жж.) Республикада демократизациялаштырууну баштоо жана анын аягына чыкпай калышынын себеби (50-жж. II жарымы-60-жж. башы). Кыргызстандын 1946-1960жж. маданий өнүгүүсү. Мамлекет башчысы И. Раззаковдун ишмердиги. Өлкөнүн медициналык өнүгүүсүнө И.К.Ахунбаевдин кошкон салымы.

Кыргызстан 1961-1980- жылдардын аралыгында

Республиканын 60-80-жж. индустриялык өнүгүшү. Экономикалык өнүгүүнүн өсүшүнүн токтошунун себептери. Кыргызстандын 60–80-биринчи жарымында айыл чарбасынын өнүгүшү: жыйынтыктары жана кемчиликтери. Советтик Кыргызстандын маданиятынын өнүгүшү (1960-1985жж.). Жалпы өлкөнүн экономикасынын өнүгүшүндөгү кетирилген кемчиликтер. Солгундоо мезгили (70-80-жж. биринчи жарымы.) Кыргызстандын кайра куруу мезгилиндеги коомдук жашоонун демократияланышы. Мамлекеттик тил жөнүндө мыйзамдын кабыл алынышы (1989ж.). Кыргызстандын кайра куруу мезгилиндеги социалдык-экономикалык өнүгүүсү. Кыргызстандын маданиятынын өнүгүшү. 1990-жылдагы Ош окуясы. Т.Усубалиевдин, А.Масалиевдин ишмердиги.

Суверендүү Кыргызстан

СССРдин жоюлушу. Суверендүүлүк жөнүндөгү декларациянын кабыл алынышы. Көз каранды эместик жөнүндөгү декларациянын кабыл алынышы Эгемендүү Кыргыз Республикасынын түзүлүшү. Кыргызстандын саясий системасынын жана анын институттарынын өзгөрүшү. КРнын мамлекеттик атрибуттары жана символикалары. Суверендүү Кыргызстандын экономикалык реформалары: кемчиликтер жана реалдуу жыйынтыктары. КР дагы Конституциялык реформалар. Кыргыз Республикасынын биринчи Конституциясы (1993ж.). Чет өлкөдөгү кыргыздар. Манас-эпосу тарыхый–этнографиялык булак катары. Кыргыз мамлекетинин улуттар аралык жана диний агымдар аралык тармакта саясаты. Республикадагы саясий партиялар жана коомдук кыймылдар. Кыргыз Республикасынын Элдердин Ассамблеясы–маданий-улуттук борбордун бириктирилиши, алардын максаттары жана милдеттери. Кыргыз Республикасынын тышкы саясатынын негизги багыттары. Баткен окуяларынын сабактары (1999ж.). Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн 2200 жылдыгы 2005-ж. 24-март окуясы жана анын саясий баасы. 2010-ж. 7-апрель окуясы жана анын саясий баасы. Кыргызстандын азыркы замандагы билим берүү жана маданият тармагынын проблемалары. Кыргызстандагы ислам жана башка диний агымдар. КР медицина тармагынын өнүгүүсү. “Манас таануу жана Чынгыз Айтматов” Улуттук Академиясынын ачылышынын тарыхый мааниси.

«Ата Мекен тарыхы» боюнча Мамлекеттик экзаменге даярдануу үчүн суроолор

1. Кыргызстан аймагындагы алгачкы жамааттык коомдун өнүгүшүнүн негизги этаптары.
2. Коло доорундагы малчылык, дыйканчылык кылган уруулар жана Кыргызстан аймагындагы байыркы көчмөндөрдүн биринчи эрте мамлекеттик түзүлүштөрү.
3. Байыркы ферганалык Даван мамлекети.
4. Кыргызстан тарыхынын булактары.
5. VI-VII кк. кыргыздардын Эне-Сайдагы мамлекети.
6. Эне-Сай кыргыздарынын Экинчи Чыгыш Түрк каганаты менен күрөшү. Барсбек каган, анын кыргыз тарыхындагы орду.
7. IX-X кк. Кыргыз Улуу Дөөлөтү.
8. Кыргызстан аймагындагы VIк. - XIIк. башындагы байыркы түрк мамлекеттери: Түрк каганаты, Түргөш каганаты Карлук каганаты, Караханид каганаты
9. Байыркы түрк маданияты жана анын мааниси.
10. Абу Али Хусейн ибн Абдуллах ибн Синанын орто кылымдардагы медицинага кошкон салымы.
11. Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшүнүн негизги этаптары жана башаттары.
12. Түрк цивилизациясынын өнүгүшү. Жусуп Баласагын, Махмуд Кашгари жана алардын кыргыз элинин руханий дүйнөсүндөгү орду.
13. Кыргызстанга кара-кытайлардын жан наймандардын келиши. Кыргызстан чынгызиддер мамлекетинин курамында (XIII-XIV кк.). Чынгызхан. Хайду мамлекети.
14. Кыргыздар жана Моголистан мамлекети.
15. Моголистан Тимурдун жана тимуриддердин жортуулуна каршы күрөштө (XIV-XV кк.)
16. Кыргыздардын келип чыгышы жөнүндө окумуштуулардын божомолдору.
17. Кыргыз элинин курамына кирген негизги этникалык компоненттер.
18. Кыргыз элинин калыптануу процессинин аякташы (XVк. аягы - XVI к. башы).
19. Кыргыздардын XVI-XVIII кк. коомдук-саясий түзүлүшү жана социалдык-экономикалык мамилелери.

20. XVI-XVII кк. кыргыздардын көз каранды эместиги үчүн күрөш
21. Кыргыздар Жунгар хандыгынын экспансиясына каршы күрөштө (XVIIк-ХVIII кк.).
22. Кыргыз элинин Цинь агрессиясына каршы сокку уруусу (XVIII к. экинчи жарымы)
23. Кыргыз-казак мамилелери (XVIIIк. аягы - XIX к. ортосу)
24. Кыргыздар Кокон хандыгынын курамында. Кокон хандыгынын мезгилинде кыргыздардын коомдук-экономикалык мамилелери.
25. Кокон хандыгынын мамлекеттик системасындагы кыргыз феодалдарынын ролу. Акбото бий. Кубат бий. Ажы бий.
26. Кыргызстанды Кокон хандыгынын басып алышы. Кокон эзүүсүнө каршы кыргыздардын күрөшү.
27. Кыргызстандын Орусияга кошулушунун тарыхый шарттары.
28. Орусия менен биринчи кыргыз элчилик байланыштары (XVIIIк. аягы- XIXк. башы). Атаке-бий. Абдырахман Кучаков.
29. Улуу Жибек Жолу жана Кыргызстандын соода мамилелери.
30. Кыргыздар Кытай жана Орусия кызыкчылыктарынын ортосунда (XVIII- XIXк. ортосу)
31. Орусияга Түндүк Кыргызстандын кошулушу. Шабдан баатыр, Байтик баатыр жана алардын кыргыз тарыхындагы орду.
32. Түштүк кыргыздарынын 1873-1876жж. антикокондук көтөрүлүшү.
33. Түштүк Кыргызстанды Орусиянын басып алышы.
34. Курманжан-датка жана анын кыргыз тарыхындагы орду.
35. Кыргызстандын Орусияга кошулушунун мааниси жана натыйжасы.
36. Орусия империясына Кыргызстандын кошулушунун оң жана терс жактары.
37. Орусия империясынын курамындагы Кыргызстандын административдик-башкаруу саясаты.
38. Падышачылыктын Кыргызстандагы агрардык жана салык саясаты. 1898ж. Анжиян көтөрүлүшү, анын очоктору жана жетекчилери.
39. Кыргыз элинин XIXк. экинчи жарымындаг-XX к. башындагы маданиятынын өнүгүшү: акындык поэзия, агартуу.
40. Салттык медицинанын өнүгүшү.
41. Кыргыздардын XVI-XIX кк. традициялык чарбасы жана маданияты.
42. Кыргыздардын жана Кыргызстандын тарыхынын негизги доорлору.
43. 1916-ж көтөрүлүш. Себептери, мүнөзү, кыймылдаткыч күчтөрү, тарыхый мааниси.
44. Кыргызстанда Совет бийлигинин орношу. Кыргызстандагы биринчи социалдык-экономикалык жана маданий өзгөртүүлөрү.
45. Кыргызстандагы жарандык согуш. Себептери жана социалдык-саясий жыйынтыктары.
46. Кыргызстандагы Жаңы экономикалык саясат жана анын жыйынтыктыктары.
47. Кыргызстандагы 20-жж. жер-суу реформасы жана анын мааниси.
48. Кыргызстандагы элдик билим берүү системасынын түзүлүшү.
49. Кыргыз советтик улуттук мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшүнүн этаптары.
50. 1922 ж. Тоолуу Кыргыз автономдуу областын түзүү боюнча аракеттери
51. А.Сыдыковдун, Ж.Абдрахмановдун, А.Орозбековдун саясий ишмердүүлүгү.
52. Орто Азия улуттук-мамлекеттерге жиктелип бөлүнүүсү (1924-ж.). Кара-кыргыз автономдуу облусунун түзүлүшү.
53. КАОнун КАССР болуп түзүлүшү. Биринчи конституциянын кабыл алынышы. Кыргыз ССРинин түзүлүшү.
54. Кыргызстанда индустриалаштыруунун жүрүшү.

55. Кыргызстандын айыл чарбасын коллективдештирүү: каталар жана сабактар
56. 30-жж. саясий репрессиялар жана алардын саясий-укуктук натыйжалары.
57. Улуу Ата Мекендик согуштагы Кыргызстандык жоокерлердин эрдиктери.
58. Кыргызстандыктардын фронтко жалпы элдик жардамы.
59. Кыргызстандын тынчтык мезгилинде өнүгүүсү, кыйынчылыктар. Өнөр жай, транспорт жана энергетика өнүгүшү (40-жж. 2чи жарымы – 50-жж.)
60. Республикада демократизациялаштырууну баштоо жана анын аягына чыкпай калышынын себеби (50-жж. 2чи жарымы - 60-жж. башы).
61. Кыргызстандын 1946-1960жж. маданий өнүгүүсү.
62. И.К.Ахунбаевдин өлкөнүн медицина тармагына кошкон салымы.
63. Мамлекет башчысы И. Раззаковдун ишмердиги
64. Республиканын 60-жж –80-жж. индустриялык өнүгүшү. Экономикалык өнүгүүнүн өсүшүнүн токтошунун себептери.
65. Кыргызстандын 60-жж–80-биринчи жарымында айыл чарбасынын өнүгүшү: жыйынтыктары жана кемчиликтери.
66. Советтик Кыргызстандын маданиятынын өнүгүшү (1960-1985жж.) жана медицинанын абалы.
67. Жалпы өлкөнүн экономикасынын өнүгүшүндөгү кетирилген кемчиликтер. Солгундоо мезгили (70-жж –80-жж. биринчи жарымы.)
68. Кыргызстандын кайра куруу мезгилиндеги коомдук жашоонун демократияланышы.
69. Мамлекеттик тил жөнүндө мыйзамдын кабыл алынышы (1989ж.)
70. Кыргызстандын кайра куруу мезгилиндеги социлдык-экономикалык өнүгүүсү.
71. СССРдин жоюлушу. Суверендүү Кыргыз Республикасы болуп жарыяланышы.
72. Алгачкы кыргыз тарыхчылары жана агартуучулары
73. Кыргызстандын саясий системасынын жана анын институттарынын өзгөрүшү.
74. Суверендүү Кыргызстандын экономикалык реформалары: кемчиликтер жана реалдуу жыйынтыктары.
75. КР дагы Конституциялык реформалар.
76. Чет өлкөдөгү кыргыздар
77. “Манас таануу жана Чынгыз Айтматов” Улуттук Академиясынын ачылышынын тарыхый мааниси.
78. Кыргыз мамлекетинин улуттар аралык жана диний агымдар аралык тармакта саясаты.
79. Республикадагы Саясий партиялар жана коомдук кыймылдар.
80. Кыргыз Республикасынын Элдердин Ассамблеясы – маданий-улуттук борбордун бириктирилиши, алардын максаттары жана милдеттери.
81. Кыргыз Республикасынын тышкы саясатынын негизги багыттары.
82. Баткен окуяларынын сабактары (1999ж.). 2005 ж. 24-март, 2010 ж. 7-апрель окуялары жана алардын саясий баасы.
83. Кыргыз Республикасынын Биринчи Конституциясы (1993ж.)
84. Кыргызстандын азыркы замандагы билим берүү жана маданият тармагынын проблемалары.
85. Кыргызстандагы ислам жана башка диний агымдар.
86. Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн 2200 жылдыгы
87. 1990-жылдагы Ош окуясы.2010-жылдагы июнь окуясы.
- 88.Кыргыз этнониминин чечмелениши.
- 89.КРнын мамлекеттик атрибуттары жана символикалары.

90. Эгемендүү Кыргыз Республикасындагы медицинанын өнүгүүсү.

Адабияттар:

1. Бактыгулов Дж.С., Момбекова Ж.К. История кыргызов и Кыргызстана с древнейших времен до наших дней.-Б.,1999.
- 2.Наш Кыргызстан: Популярная историческая энциклопедия (с древности до конца XIX в.). автор: акад. В.М. Плоских. –Б., 2004.
3. Асанканов А. А. История Кыргызстана (С древнейших времен до наших дней) Б., 2009
4. Осмонов О.Ж., Асанканов А.А. Кыргызстан тарыхы (Эң байыркы доордон азыркы мезгилге чейин).- Б.-2016.
5. Осмонов О.Ж. Жүз суроого жооп (Ата Мекен тарыхы экзамендик суроолорго жооп). – Б., 2014..
6. Сулайманов Э. Кыргызстан тарыхы. «Тарых» эмес адистиктер учун окуу-усулдук колдонмо, тесттик сынак суроолор. Кыргыз-орус тилдеринде. Жалал-Абад, 2013.
7. Халматов К., Авазов Э. Ата Мекен тарыхы ЖОЖ окутуучулары жана студенттери үчүн окуу усулдук колдонмо -Жалал-Абад.2014.
8. Сулайманов Э., Сулайманова Э., Авазов Э., Халматов К. Ата Мекен тарыхы (Кыргызстан) (“Тарых” эмес адистиктер учун окуу-усулдук колдонмо, тесттик сынак-суроолор). – Жалал-Абад, 2016
9. Сулайманов Э., Сопукулова А. История Отечества (Кыргызстан). (Учебно-методическое пособие и тест-вопросы для студентов не исторических специальностей) орус –англис тилдеринде. Жалал-Абад, 2017.
- 10.Кыргыз тарыхы (кыскача энциклопедия)
<https://www.super.kg/superstan/index.php?showtopic=80702>
11. Асанов Э. Кыргыз тарыхы боюнча кыскача энциклопедия bizdin.kg/.../кыргыз-тарыхы-боюнча-кыскача-энциклопедия/

Морфология бөлүмү

Сөздөрдүн составы, уңгу, мүчө, алардын бири-бирине жалгангандагы өзгөрүшү. Сөздөрдүн морфологиялык жана синтаксистик жол менен жасалышы. Мүчөлөр, алардын түрлөрү.

Сөздөрдүн синтаксистик жол менен жасалышы, синтаксистик жол менен жасалган сөздөр: кош, кошмок сөздөр, бириккен сөздөр, кыскартылган сөздөр. Алардын жазуу эрежелери. Сөз түркүмдөрү: зат атооч, алардын категориялары, сын атооч, алардын даражалары, сан атооч, алардын түрлөрү, ат атооч, алардын бөлүнүштөрү, этиш, этиштин башка сөз түркүмдөрүнөн өзгөчөлүгү, чактары, мамилелери, ыңгайлар, өзгөчө формалары. Тактоочтор, анын сүйлөмдө алган орду. Өзгөчө сөз түркүмдөрү: тууранды жана сырдык сөздөр. Алардын сөз башында, сөз ортосунда, сөз аягында колдонулушу, интонациясы. Кызматчы сөздөр: жандоочтор, байламталар, бөлүкчөлөр, модалдык сөздөр. Кебибизде аларды туура колдонуу өзгөчөлүктөрү.

Ар бир сөз түркүмүнө тиешелүү тексттер жана алар менен иштөө. Көнүгүүлөр, машыгуулар, сөз өстүрүү.

Синтаксис бөлүмү

Сөз айкаштары, алардын түрлөрү, сүйлөмдө колдоно билүү. Сүйлөмдөр, алардын айтылыш максатына карай бөлүнүшү: жай, суроолуу, илептүү, буйрук сүйлөмдөр.

Сүйлөмдөрдүн түзүлүшүнө карай бөлүнүшү. Жөнөкөй сүйлөмдөр: ээ аркылуу уюшулган жөнөкөй сүйлөмдөр, баяндооч аркылуу уюшулган жөнөкөй сүйлөмдөр, алардын өзгөчөлүгү. Татаал сүйлөмдөр: тең байланыштагы татаал сүйлөмдөр жана багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөмдөр. Алардын кебибиздеги колдонуу өзгөчөлүктөрү. Темага байланыштуу тексттер менен иштөө, көнүгүү, машыгуу жумуштары.

Лексика бөлүмү

Сөздөр, алардын лексикалык маанилери. Синонимдер, аларды кепте ордун алмаштырып колдоно билүү жөндөмдүүлүгүн калптандыруу. Антонимдер, карама-каршы маанидеги сөздөрдү так ажырата алуу. Омонимдер, айтылышы окшош сөздөрдүн маанилерин билүү, кепте туура пайдалануу. Неологизмдер, историзмдер, алдын кеп оролу келгенде колдонуу мүмкүнчүлүгү. Кесиптик лексика, терминдер, алардын ичинен медициналык терминдер. Кыргыз тилинде медициналык терминдердин которулуп берилиши, которулбай кандай кабыл алынса дал ошондой колдонуу эрежелерин өздөштүрүү. Сүйлөө кебибизде аталган сөздөрдү туура пайдалануу алуу.

Пунктуация бөлүмү

Тыныш белгилерин туура жазуу. Чекит, үтүр, кош чекит, үтүрлүү чекит, көп чекит, тырмакча, суроо белгиси, илеп белгиси. Ар бир тыныш белгини сүйлөмдүн интонациясына карап колдоно билүү. Жай, суроолуу, илептүү сүйлөмдөрдү туура тузүү менен тыныш белгилерин так коё алуу жөндөмдүүлүгү. Тырмакчаларды төл сөздөрдө колдонууда тыныш белгилерин туура үйрөтүү, интонацияларды так коюу, жазуу эрежелери. Үтүр, анын сүйлөм арасында, бир өңчөй мүчөлөрдө, түшүндүрмө мүчөлөрдө, өзгөчө сөз түркүмдөрдү колдонууда туура пайдалануу.

Орфография бөлүмү

Сөздөрдү туура жазуу. Кош сөздөрдү, кошмок сөздөрдү, бириккен сөздөрдү, кыскартылган сөздөрдү, уңгу менен мүчөлөрдү улап жазуудагы ассимиляция, диссимиляция, сингармонизм закондорун туура колдоно билүү.

Созулма үндүүлөрдү туура жазуу, йоттошкон тамгаларды туура жазуу, э жана е тамгаларын жазуу, ажыратуу (ъ) жана ичкертүү (ь) белгилерин туура жазуу.

Стиль жана стилистика

Текст, тексттер менен иштей билүү. Кептин стилдери: көркөм стиль, публицистикалык стиль, иш кагаздар стили, илимий стиль жана оозеки стиль. Ар бир стилдин колдонуу чөйрөлөрүнө жараша колдонуу өзгөчөлүктөрү.

Иш кагаздар стили, анын ичинен медициналык иш кагаздары: тактама, медициналык жыйынтык, диагноз ж.б. аларды туура жазууга үйрөнүү.

Кыргыз тили жана адабияты боюнча Мамлекеттик сынакка даярдануу үчүн суроолор

1. Кыргыз тилинин алфавити
2. Сөздөрдүн составы: уңгу жана мүчө

3. Кыргыз тилинде э жана е тамгаларынын жазылышы
4. Созулма (аа, оо, өө, уу, үү, ээ) үндүүлөр жана аларды колдонуу эрежелери
5. Йоттошкон тамгалар (я, ю, ё, е) тамгалары, аларды колдонуунун эрежелери
6. Муун жана анын түрлөрү
7. Сөз жасоо: сөздөрдүн морфологиялык жол менен жасалышы
8. Сөз жасоо: сөздөрдүн синтаксистик жол менен жасалышы
9. Кош сөздөр, жазуу эрежелери
10. Кыскартылган сөздөр, жазуу эрежелери
11. Бириккен сөздөр, жазуу эрежелери
12. Кыргыз тилине мүнөздүү болгон ө,ү,ң тыбыштары, аларды колдонуу
13. Төл сөздөрдө б, в, ж, д тамгаларынын колдонулушу
14. Орус тилинен кирген сөздөрдө колдонулуучу в, ф, ж, х, щ, ц тамгалары, алардын кыргыз тилиндеги колдонулуш эрежелери
15. Зат атооч жөнүндө жалпы түшүнүк
16. Энчилүү жана жалпы зат атоочтор
17. Жөндөмөлөр: атооч, илик, барыш, табыш, жатыш, чыгыш жөндөмөлөрү
18. Сын атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
19. Сын атоочтун даражалары: жай, салыштырма, күчөтмө, басаңдатма даражалар
20. Сын атоочтун маанисине карай бөлүнүшү (катыштык жана сапаттык сын атоочтор)
21. Орус тили жана ал аркылуу башка тилдерден кирген сөздөр, алардын негизги себептери
22. Жазуунун жашоодогу мааниси кандай?
23. Кыргыз эли колдонгон жазуулар.
24. Сан атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
25. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Эсептик сан атооч
26. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Иреттик сан атооч
27. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Жамдама сан атооч
28. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Чамалама сан атооч
29. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Топ сан
30. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Бөлчөк сан
31. Сан атоочтун түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
32. Ат атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
33. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Жактама ат атооч
34. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Шилтеме ат атооч
35. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Сурама ат атооч
36. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Тангыч ат атооч
37. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Аныктама ат атооч
38. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Белгисиз ат атооч
39. Этиш, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
40. Этиштин чактары: Учур чак
41. Этиштин чактары: Келер чак
42. Этиштин чактары: Өткөн чак
43. Этиштин оң жана терс формалары
44. Тактоочтор, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
45. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Мезгил тактооч
46. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Орун тактооч

47. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Сын-сыпат тактооч
48. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Сан-өлчөм тактооч
49. Сырдык сөздөр, жалпы маалымат
50. Сырдык сөздөрдүн жазуу эрежелери
51. Тууранды сөздөр, жалпы маалымат
52. Тууранды сөздөрдүн жазуу эрежелери
53. Кызматчы сөздөр, жалпы маалымат
54. Жандоочтор, жандоочторду кебибизде туура пайдалана алуу
55. Байламталар, байламталарды кебибизде туура пайдалануу
56. Бөлүкчөлөр, бөлүкчөлөрдү кебибизде туура пайдалана алуу
57. Модалдык сөздөр, модалдык сөздөрдү кебибизде туура пайдалана алуу
58. Синонимдер, мисалдар келтирүү
59. Омонимдер, мисалдар келтирүү
60. Антонимдер, мисалдар келтирүү
61. Канцелярдык иш кагаздары: Арыз
62. Канцелярдык иш кагаздары: Түшүнүк кат
63. Канцелярдык иш кагаздары: Буйрук кат
64. Канцелярдык иш кагаздары: Тил кат
65. Канцелярдык иш кагаздары: Өмүр баян
66. Канцелярдык иш кагаздары: Буйрук
67. Канцелярдык иш кагаздары: Токтом
68. Канцелярдык иш кагаздары: Справка
69. Медициналык иш кагаздары: медициналык бүтүм, тактама
70. Терминдер, алардын илимдеги орду
71. Медициналык терминдер
72. Кесиптик лексика
73. Сөз айкашы, алардын сүйлөм түзүүдөгү орду, бөлүнүштөрү
74. Сүйлөм, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
75. Сүйлөмдүн айтылыш максатына карай бөлүнүшү: жай, суроолуу сүйлөмдөр
76. Сүйлөмдүн айтылыш максатына карай бөлүнүшү: илептүү, буйрук сүйлөмдөр
77. Жөнөкөй сүйлөм, ээ аркылуу жана баяндооч аркылуу уюшулган учурлары
78. Татаал сүйлөмдөр, тең байланыштагы татаал сүйлөм
79. Татаал сүйлөм, багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм
80. Ташымал, эрежелери
81. Фразеологизмдер, алардын мүнөздүү белгилери, мисалдар келтирүү
82. Макал-лакаптар жана алардын фразеологизмдерден айырмачылыгы, мисалдар келтирүү
83. Төл жана бөтөн сөздөр, анын жазуу эрежелери
84. Жер-суу аттарынын жазылышы
85. Тыныш белгилер: чекит, үтүр, кашаа
86. Тыныш белгилер: кош чекит, үтүрлүү чекит, көп чекит
87. Тыныш белгилер: илеп белгиси, суроо белгиси
88. Энчилүү аттардын жазылышы
89. Үй-бүлө, тууган-туушкандык мамилени билдирген сөздөр
90. Кыргыз эли колдонуп келген жазуулар

Тексттер

1. Жусуп Баласагын – дүйнөлүк руханий маданияттын ири өкүлдөрүнүн бири
2. Жөнөкөй жана татаал сөздөр, алардын жазуудагы өзгөчөлүктөрү
3. Адилеттик, достук, жакшылык жөнүндө айтылган макалдар
4. Илим-билим, адеп-ахлак темасындагы макалдар
5. Кыргыздын кандай улуттук тамак аштары бар
6. Улуттук оюндардын түрлөрү
7. Кыргыз элинин кандай улуттук аспаптары бар
8. Улуттук баш кийимдин кандай түрлөрүн билесин
9. Боз үй
10. И.К.Ахунбаев-белгилүү хирург
11. Тез жардам чакыруу (диалог түзүү)
12. ИИМСИнин тарыхы
13. Белгилүү профессор М.Мамакеев
14. Диетанын ден соолукка пайдасы
15. Туберкулёз оорусу
16. Биринчи жардам
17. Менин үйүм
18. Уулануу, ага көрсөтүлүүчү биринчи жардамдар
19. Дарыларды сактоо
20. Дүкөндө (диалог түзүү)
21. Дарыканада(диалог түзүү)
22. Кан басымы
23. Сынык
24. Ысытма
25. Аллергия
26. Ит мурун
27. Азыркы медицинанын өнүгүшү
28. Менин балалыгым
29. Менин максаттарым
30. Кафеде (диалог түзүү)
31. Ооруканада (диалог түзүү)
32. Талас өрөөнү
33. Циркте (диалог түзүү)
34. Ысык-Көл-кыргыз бермети
35. Поликлиникада (диалог түзүү)
36. Профессор М.М.Миррахимов
37. Саякатта (диалог түзүү)
38. Көчмөндөр оюну
39. Нооруз майрамы
40. Гигиеналык эрежелер
41. Абу Али ибн Сина
42. Манасчылар
43. Вирустук гепатит
44. Балдардын жугуштуу оорулары
45. Ички органдар

46. Бөйрөк
47. Адеп-адамдын үлгүсү
48. СПИД-коркунучтуу илдет
49. Кыргызстандын жаратылышы
50. Туризм-ден соолуктун булагы
51. Медициналык аныктаманы жазуу
52. Базарда (диалог түзүү)
53. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символикалары
54. Жалал-Абад курорту
55. Сары-Челек көлү
56. Арстанбап токою
57. Кыргызстан-күнөстүү өлкө
58. Менин үй-бүлөм
59. Ош шаары
60. Белгилүү ортопед С.Жумабеков

Адабияттар:

Негизги адабияттар

1. Азыркы кыргыз адабий тили: Фонетика, лексикология, лексикография, фразеология, морфология, синтаксис, стилистика, текст таануу, лингвистика. Б. 2009.
2. Акунова А.Р., Чокошева Б.С. Кыргыз тилинин практикалык курсу, 1-2-бөлүм. Б. 2012.
3. Акунова А., Намазбеков О., Өмүрова А. Азыркы кыргыз тили. Фонетика. Б. 2001.
4. Аширбаев Т., Кадырова А., Ажыбаева З. Кыргыз тилинин практикуму, Б.: 2001.
5. Кыргыз тили. Жапарова Б.Б., Кабылова А.К./Улантуучу топтор үчүн кыргыз тили/ Б. 2007.
6. Сапарбаев А. Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы. Б.,1997.
7. Жалилов А. Азыркы кыргыз тили. Б.1996.
8. Дыйканов К. Кыргыз тилинин фонетикасы жана лексикасы. Ф.,1993.
9. Акунова А., Раимбекова М. Азыркы кыргыз тили (Лексикология) Б.2004.
10. Токтоналиев К. Кыргыз тилинин фонетикасы Б.2014.
11. Абдулдаев Э. Азыркы кыргыз тили. Ф. 1998.

Кошумча адабияттар

1. Абдувалиев И. Кыргыз тили. Б. 2003.
2. Абдувалиев И., Садыков Т. Азыркы кыргыз тили. (Морфология). Б. 1997.
3. Акунова А., Райымбекова М. Азыркы кыргыз тили. Лексика. Б.2005.
4. Акунова А. Райымбекова М. Карамендеева Ч. Азыркы кыргыз тили. Синтаксис. Б. 2009.
5. Аширбаев. Орфографиялык эрежелер. Б.2001.
6. Жапаров Ш., Сыдыкова Т., Кыргыз тилинин фонетикасы. Б. 2000. Ибрагимов С. Тил илиминин негиздери (ЖОЖдун студенттери үчүн) Б. Раритет Инфо, 2000.
7. Кыргыз тилинин жазуу эрежелери. Б. Акыл, 2008.
8. Маразыков Т.С. Текст: маалымат алмашуунун негиздери: 1- китеп. Б. 2014.
9. Маразыков Т.С. Текст таануунун теориясы: 2- китеп. Б. 2014.
10. Маразыков Т.С. Тексттин стилдик түзүлүшү: 3- китеп. Б. 2014.
11. Маразыков Т.С. Тексттин уюшулуш маселелери: 4-китеп. Б. 2014.

12. Раимбекова М., Карамендеева Ч. Кыргыз тилинин синтаксиси боюнча дидактикалык материалдар. Б.2007.
13. Жапаров.А.Ж. Синтаксический строй кыргызского языка. Часть I-II, Б. 2002.
14. Азыркы кыргыз адабий тили: Фонетика, Лексикология, Лексикография, Фразеология, Морфология, Синтаксис, Стилистика, Текст таануу, Лингвопоэтика. Б. 2009.
15. Ахматов Т., Аширбаев Т. Иш кагаздары: Мамлекеттик тилде иш жүргүзүү. Б. Мамл. тил жана энциклопедия борбору. 2001.

ЭЛЕКТРОНДУК КИТЕПТЕР

1. Азыркы кыргыз тили. Фонетика. Pdf
2. Азыркы кыргыз тили. Лексика. pdf
3. Азыркы кыргыз тили. Морфология. pdf
4. Азыркы кыргыз тили. Синтаксис. pdf
5. Kyrgyz_tilinin_praktikalyk_kursu_. Pdf

Кыргызстандын физикалык географиясы

Кыргызстандын географиялык абалы. Кыргызстандын географиясын изилдөө тарыхы. Кыргызстандын картада кайсы кеңдикте жана кандай узактыкта жайгашканын, кайсы өлкөлөр менен чектешкенин, чек аранын узундуктарын, жаратылыш байлыктарын, тоолорун, түздүктөрүн, сууларын, климаттык шарттарын, өсүмдүктөр жана жаныбарлар дүйнөсүн, Кыргызстандын Кызыл китебин, Кызыл китепке кирген сейрек кездешуучу жана жок болуу коркунучунда турган өсүмдүктөрдү жана жаныбарларды аларды сактоону, коргоону, жаратылыш коруктарын, дарыяларын жана көлдөрүн, суу сактагычтарын, мөңгүлөрүн, жер алдындагы сууларды, райондорго бөлүнүштөрүн үйрөнүшөт.

Кыргызстандын социалдык жана экономикалык географиясы

Кыргызстандын калкынын жалпы санын, калктын жыштыгын, элдердин улуттук курамын жана өзгөчөлүктөрүн, улуттар аралык мамилелерди, эмгекке жарамдуулугу, өлкөнүн өнөр жайын жана айыл чарбасын, эс алуучу жайларды, аларды коргоо жана сактоону, туризмди өнүктүрүүнү, өлкөнүн аба жана автоунаа жолдорун жана алардын өзгөчөлүктөрү, өлкөнүн сырткы жана ички байланыштары. Алган билимдерин тиешелүү багыттагы тесттер жана машыгуу иштери менен бекемдешет.

Кыргызстандын географиясы

боюнча Мамлекеттик сынакка даярдануу үчүн суроолор

1. Кыргызстандын географиясын изилдөөнү окуу тарыхы
2. Кыргызстандын географиялык абалы
3. Кыргызстандын чек аралары
4. Чек аралардын мүнөздөмөсү
5. Кыргызстандын территориясы
6. Райондоштуруу
7. Физикалык географиялык областтар
8. Жаратылыш байлыктары

9. Кыргызстандын тоо түзүлүштөрү
10. Тоо түзүлүштөрүнүн негизги элементтери
11. Кыргызстандын тоолору
12. Кыргызстандын тоо кыркаларынын системасы
13. Кыргызстандын рельефтеринин негизги өсүү этаптары
14. Кыргызстандын тектоникасы
15. Кыргызстандын жаратылыш байлыктары
16. Рельефтин типтеринин муноздомосу
17. Кыргызстандын климаттык шарттары
18. Климаттык жаратылыш аймактары
19. Өрөөндүү түздүк аймак
20. Орто тоолуу аймак
21. Бийик тоолуу аймак
22. Эң жогорку бийиктиктеги аймак
23. Кыргызстандын топурактары
24. Кыргызстандын дарыялары
25. Кыргызстандын көлдөрү
26. Ыссык –Көл көлү
27. Суунун чогулуу булактары
28. Суунун таркалышы
29. Кыргызстандын суу сактагычтары
30. Кыргызстандын чөө дарыяларынын суу байлыктарынын мүнөздөмөсү
31. Кыргызстандын мөңгүлөрү
32. Жер алдындагы суулары
33. Жер көчкүлөр жана сел жүрүү
34. Кыргызстандын өсүмдүктөр дүйнөсү
35. Өсүмдүктөрдүн типтери
36. Талаа өсүмдүктөрү
37. Кыргызстандын өсүмдүктөрүнүн курамы
38. Кыргызстандын токойлору
39. Токойлордун экологиялык мааниси жана токойлордун курамы
40. Жангак мөмөлүү токойлор
41. Кыргызстандын жаныбарлар дүйнөсү
42. Жаныбарлардын зоналык бөлүнүштөрү
43. Кыргызстандагы курт-кумурскалар
44. Омурткалуу жаныбарлар
45. Сүт эмүүчүлөр
46. Кыргызстандын Кызыл китеби
47. Кызыл китепке кирген өсүмдүктөр

- 48.Эндемикалык жаныбарлар
- 49.Сейрек кездешүүчү жаныбарлардын түрлөрү
- 50.Жок болуу коркунучундагы жаныбарлар
- 51.Экосистеманын жабырланышы
- 52.Кыргызстандын ландшафты
- 53.Ландшафтын негизги типтери
- 54.Ландшафтын түркүмү
- 55.Ландшафтын пайда болуу факторлору
- 56.Кыргызстандын жасалма ландшафтары
- 57.Кыргызстандын өзгөчө корукталуучу аймактары
- 58.Сары-Челек биосфералык мамлекеттик коругу
- 59.Экосистеманын өзгөрүү тенденциясы жана абалы
- 60.Жаратылышты сактоо жана аларды сарамжалдуу пайдалануу
- 61.Кыргызстандын социалдык географиясы
- 62.Кыргызстандын экономикалык географиясы
- 63.Кыргызстандын калкы жана эмгек ресурстар
- 64.Кыргызстандын калкынын санынын өсүүсү
- 65.Элдердин жашоо тиричилиги
- 66.Калктын курамы
- 67.Этникалык курам жана өз ара байланыштар
- 68.Демографиялык өзгөчөлүктөр
- 69.Кыргызстандын эл чарбачылыгынын мүнөздөмөсү
- 70.Кыргызстандын өнөр жайы
- 71.Кыргызстандын айыл чарбасы
- 72.Тоолуу өнөр жай комплексинин өнүгүүсү
- 73.Отун энергетикалык булактар
- 74.Кыргызстандын ГЭСтери
- 75.Кыргызстандын алтын өндүрүүсү
- 76.Сурманы өндүрүү
- 77.Ртутту өндүрүү
- 78.Энергиянын альтернативдүү булактары
- 79.Кыргызстандагы дыйканчылык жана фермердик чарбалар
- 80.Жаратылыш рекреациялык булактар
- 81.Тарыхый –архитектуралык эстеликтер
- 82.Кыргызстандагы туризм жана анын өнүгүүсү
- 83.Рекреациялык комплекс
- 84.Кыргызстандын байланыш системасы
- 85.Байланыш жана транспорт
- 86.Кыргызстандагы транспорттук байланыштын түрлөрү

- 87. Келечектеги байланыш түйүндөрү
- 88. Тейлоо кызматтары
- 89. Кыргызстандын сырткы экономикалык байланыштары
- 90. Өнөр жайлык кызматташуулар.

**Ата мекен тарыхы боюнча мамлекеттик сынак үчүн тесттин
болжолдуу суроолору**

Тестовые вопросы по Истории Отечества для ГАК

- 001. Азыркы Кыргыз Республикасы жайгашкан жеринин жалпы аянты (1999 - ж., миң чарчы км):
- 001. Общая площадь территории, занимаемой Кыргызской Республикой (1999 г., тыс. кв. км):

002. Кыргызстандын түндүк тарабынан чеги:
 002. Кыргызстан на севере граничит с (государство):
003. Кыргызстандын түштүк-чыгыш тарабынан чеги:
 003. Кыргызстан на юго-востоке граничит с (государство):
004. Кыргызстандын түштүк тарабынан чеги:
 004. Кыргызстан на юге граничит с (государство):
005. Кыргызстандын батыш тарабынан чеги:
 005. Кыргызстан на западе граничит с (государство):
006. Кыргызстандын түштүк-чыгыш тарабындагы Кытай Эл Республикасы менен чектешкен чегарасынын узундугу канча км?
 006. Протяженность границы Кыргызстана с Китайской Народной Республикой на юго-востоке (км):
007. Кыргызстандын түндүк регионун түзүп турган областтар:
 007. Области, составляющие северный регион Кыргызстана:
008. Кыргызстандын түштүк регионун түзүп турган областтар:
 008. Области, составляющие южный регион Кыргызстана:
009. «Биз бир гана илимдердин илимин, – тарых илимин билебиз». Бул тыянактын автору?
 009. «Мы знаем только одну единственную науку, науку истории». Автор высказывания?
010. Коомдун өткөндөгүсү, азыркы учуру жана келечектеги өнүгүүсүнүн закон ченемдүүлүктөрү жөнүндөгү илимдин аталышы:
 010. Наука о прошлом, настоящем, закономерностях и перспективах развития общества в будущем:
011. Табигый чөйрөдө жана коомдо өнүгүү процессинин аталышы:
 011. Процесс развития в природе и обществе – это ...:
012. Жүз календардык жылдан турган мезгил аралыгынын аталышы:
 012. Как называется промежуток времени, равный ста календарным годам?
013. Чыгыш календарынын өзөгүндө төмөндөгү принцип турат: Юпитер күндү ... жылда толук айланып өтөт:
 013. В основу восточного календаря заложен следующий принцип: Юпитер делает полный оборот вокруг Солнца за ... лет:
014. «Библия» деген сөздүн байыркы грек тилинен котормосу:
 014. Древнегреческое значение слова «Библия»:
015. Жайыт жаңыртууга байланышкан элдердин бир жерден экинчи жерге көчүшү, малчылардын турмуш-тиричилик образынын илимдеги аталышы:
 015. Как в науке называется образ жизни скотоводов-кочевников, основанный на миграциях населения по мере смены пастбищ?
016. Өткөн замандардагы буюм түрүндөгү тарыхый булактарды изилдеп, анын негизинде адамзат тарыхына сареп салган илим:
 016. Наука, изучающая вещественные исторические источники прошлого и восстанавливающая по ним историю человечества:
017. Кыргызстанда таш дооруна таандык эстеликтер табылган жер:
 017. Где в Кыргызстане найдены памятники каменного века?
018. Кыргызстандын кайсыл жеринде эң алгачкы адамдын сөөк калдыктары табылган?
 018. Где в Кыргызстане найдены останки самого раннего первобытного человека?
019. Неандерталдык адам – бул ...:
 019. Кто такой неандерталец?
020. Жыйноочулук же ыйгарып алуучулуктан өндүргүч чарбага өткөн доор:
 020. Когда совершился переход от собирательства к производящему хозяйству?
021. Кыргызстандагы уруулардын неолит доорундагы негизги турмуш-тиричилиги:
 021. Жизнедеятельность неолитических племен Кыргызстана:
022. Саймалы-Таштагы аска-таш сүрөттөрү кайсыл доорго таандык?
 022. Время (эпоха, век) нанесения наскальных рисунков Саймалы-Таш:
023. Б. з. ч. II - I миң жылдыктагы Чуст маданиятынын урууларына мүнөздүү чарбачылык:
 023. Характерная для племен Чустской культуры (II – I тыс. до н. э.) хозяйственная деятельность:
024. Кыргызстандын аймагында коло доору өкүм сүргөн мезгил (б. з. ч., миң жылдыктар);
 024. Хронологические рамки эпохи бронзы на территории Кыргызстана (тыс., до н. э.):
025. Ош шаарында казылып табылып, Чуст маданиятынын (б. з. ч. II – I миң жылдыктар) алкагына кирген эң байыркы тургун жай:
 025. Древнейшее поселение, расположенное в г. Ош, относящееся к Чустской культуре (II – I тыс. до н. э.):
026. Ош тургун жайы кайсы доорго таандык?
 026. К какому периоду (эпоха) относится Ошское поселение?
027. Б. з. ч. I миң жылдыктын орто ченинде Евразиядагы скифтер жөнүндө баалуу маалымат калтырган грек тарыхчысы:
 027. Греческий историк, оставивший ценные сведения о скифах Евразии еще в середине I тыс. до н. э.:
028. Б. з. ч. VII – III кк. Кыргызстандын аймагында жашаган көчмөн уруулар:

038. Кочевые племена, обитавшие на территории Кыргызстана в VII – III вв. до н. э.:
029. Сак урууларынын европалыктардагы аталышы:
029. Как европейцы называли сакские племена
030. Б. з. ч. I мин жылдыктын орто ченинде жашап отушкон сактардын согушчан ханышаларынын бизге келип жеткен аты-жондору:
030. Дошедшие до нас имена сакских воительниц-цариц, живших в сер. I тыс. до н. э.?
031. Б. з. ч. 490 – жылдагы Марафон согушуна Кыргызстандан катышкан уруулар:
031. Племена из Кыргызстана, участвовавшие в Марафонской битве (490 г. до н. э.):
032. Б. з. ч. 329 –ж. Орто Азияны ким басып алган?
032. Кто завоевал Среднюю Азию в 329 г. до н. э.
033. А.Македонский качан (б. з. ч., жылы) сактарга кол салып басып алган?
033. Когда (год, до н. э.) А.Македонский напал на саков и завоевал?
034. Кыргыздардын тарыхын чагылдырган жазма булактардын эң байыркысы:
034. Наиболее ранний письменный источник, отражающий историю кыргызов:
мин жылдыкта жашаган уруулар:
035. б.з.ч. Чыгыш аймактарында Сыр –Дарыянын ортоңку агымынын жана Тянь-Шяньга чейинки жерлерде б.з.ч.I-миң жылдыкта төмөнкү уруулар жашашкан?
035. На территории к востоку от среднего течения Сыр-Дарьи и до Тянь-Шаня в I тыс. до н. э. обитали следующие племена:
036. Кыргызстандын аймагын камтыган эн байыркы мамлекет (б. з. ч. I-мин жылдык):
036. Древнейшее государство (I тыс. до н. э.), охватывающее территорию Кыргызстана:
(б. з. ч. II к.) тарыхта алгачкы ирет эскерет?
037. Тянь-Шандагы усундар мамлекетинин борбору (б. з. ч. II к.):
037. Ставка государства усуней на Тянь-Шане (II в. до н. э.)?
038. Усундардын Ордо шаары Чигучэн жайгашкан аймак (б. з. ч. II к.):
038. Месторасположение ставки усуней Чигучэн (II в. до н. э.):
039. Усун мамлекетинин борбору жайгашкан аймак (б. з. ч. II к.):
039. Где находилась ставка государства Усуней (II в. до н. э.)?
040. Б. з. ч. II к. Чигучэн кайсыл мамлекеттин ордо шаары болгон?
040. В городе Чигучэн во II в. до н. э. располагалась ставка государства ...:
041. Усундардын борбору Чигу шаарында б. з. ч. 115-жылы расмий кабыл алууда болгон белгилүү кытай саякатчысы жана дипломаты:
041. Ставку усуней г. Чигу в 115 г. до н. э. официально посетил знаменитый китайский путешественник и дипломат ...:
042. Кыргызстандын байыркы уруулары (б. з. ч. I миң жылдык) аңчылык кылган жаныбарлар:
042. Охотничьими добычами древних племен Кыргызстана в I тыс. до н. э. были ...:
043. Б.з.ч. I к. байыркы кыргыздарды кимдер каратып алган?
043. Кто завоевал древних кыргызов в I в. до н. э.?
044. Фергана өрөөнүндөгү байыркы мамлекеттердин бири (б. з. ч. I миң жылдык – б. з. I миң жылдыгынын орто чени):
044. Древнейшее государство в Фергане (I тыс. до н. э. – сер. I тыс. н. э.):
045. Даван мамлекетинин борбору (б. з. ч. II к.):
045. Столица государства Давань во II в. до н. э.:
046. Б. з. ч. II кылымдын аягындагы Даван мамлекетинин падышасы:
046. Царь государства Давань в конце II в. до н. э.:
047. Даван падышачылыгында б. з. ч. II к. болжол менен канча шаар болгон?
047. Приблизительно сколько городов было в царстве Давань во II в. до н. э.?
в 101 г. до н. э.:
048. Кыргыз ээлигин башкарган (б. з. ч. 99 – 74-жж.) кытай кол башчысы:
048. Китайский полководец, правивший кыргызами в 99 – 74 гг. до н. э.:
049. Даван-Кытай согуштары болгон мезгилдеги (б. з. ч. 103 – 101-жж.) Кытай императору:
049. При каком императоре происходили Даваньско-китайские войны (103 – 101 гг. до н. э.)?
050. «Даван жылкыларынын» аска-таштагы сүрөттөрү кайсыл жерде?
050. Где находятся изображения «Даваньских коней»?
051. Модэ Шаньюй ким болгон?
051. Модэ Шаньюй – это ...:
052. Гунндардын мамлекет башчысы Маодунь тарыхта кандай ат менен (каган) белгилүү?
052. Верховный правитель гуннов Маодунь отождествляется как ... каган:
053. «Кыргыздар – Орто Азиянын эң байыркы элдеринин бири», - деген божомолду алгачкылардан болуп кайсыл окумуштуу айткан?
053. Ученый, одним из первых высказавший предположение, что «Кыргызы являются одним из самых древних народов Средней Азии»:

054. Ашина уруусунун жетекчилиги астында V кылымдын орто ченинде түзүлгөн Алтай уруулар союзу кабыл алган этноним:
054. Какой этноним принял алтайский союз племен, возглавляемый племенем Ашина в сер. V в. н. э.:
055. Алтайдагы түрк уруулар союзу VI кылымда негиздеген мамлекеттин этносооаясий аталышы:
055. Этнополитическое название государства, основанного алтайским союзом тюркских племен в VI в. н. э.:
056. Б. з. 1 к. орто ченинде Түрк каганатын негиздөөчүлөр:
056. Основатели тюркского каганата в сер. 1 в. н. э.:
057. Түрк каганаты 552-жылы кайсыл ыдырап-бузулган державанын ордунда пайда болду?
057. Тюркский каганат в 552 г. возник на развалинах державы ...:
058. Түрк кагандарынын сулалесинин (династия) жазма булактардагы аталышы:
058. Как называлась династия тюркских каганов в письменных источниках?
059. 569-ж. Византиядан Түрк каганатына келген элчи:
059. Византийский посол, посетивший Тюркский каганат в 569 г.:
060. Батыш түрк каганаты (569-ж.) Иранга каршы кайсыл мамлекет менен союз тузгон?
060. Государство, с которым Западнотюркский каганат заключил союз (569 г.) против Ирана:
061. Түрк каганатынын Батыш жана Чыгыш кагандыктарга бөлүнгөн жылы:
061. Когда (год) произошло разделение Тюркского каганата на Восточное и Западное каганства?
062. Кыргызстандын аймактары аркылуу 630-жылы саякат кылып өткөн белгилүү кытай монахи, окумуштуу:
062. Китайский ученый, монах, совершивший путешествие по территории Кыргызстана в 630 году:
063. 710 – 711 – жылдын кыш айларындагы түрктөрдүн кыргыздарга каршы жортуулун ким жетектеген?
063. Кто возглавлял войска тюрков в зимнем походе против кыргызов в 710 – 711 гг.?
064. Батыш түрктөр VII кылымда кайсыл мамлекет менен дипломатиялык мамиледе болушкан?
- окуп берууго жетишкен даниялык окумуштуу: XIX в.:
064. С какими государствами составили дипломатический договор Западно тюркский каганат в VII-веке?
064. 704 – 746 – жж. Кыргызстандын аймагын камтып турган каганат:
064. Каганат (704 – 746 гг.), включавший территорию Кыргызстана:
065. Түргөш каганатынын (VIII к.) борбору:
065. Столица Тюркешского каганата (VIII в.):
066. Карлуктардын (VIII к.) борбору Суяб жайгашкан аймак:
066. Где (местность) находилась столица карлуков Суяб (VIII в.)?
067. Кытай, араб жана түрк (карлук) аскерлеринин ортосундагы чечүүчү салгылашуу Талас суусунун боюнда канчанчы жылы июль айында болгон?
067. В июле какого года произошла решающая битва между китайской, арабской и тюркской (карлукской) армиями у р. Талас?
068. Кыргыз уруулары кайсыл жылдары уйгурларга толук эмес көз каранды болушкан?
068. Время (годы), когда кыргызские племена были в неполной зависимости от уйгуров:
069. Рашид ад-Диндин (XII – XIII кк.) маалыматындагы кыргыз жол башчыларынын аталышы:
069. Титул предводителей кыргызов в XII – XIII вв., по сведениям Рашид ад-Дина:
070. «Карахандар» деген түшүнүктү биринчилерден болуп илимге киргизген окумуштуу:
070. Кто из них впервые ввел понятие «Караханы» в научный оборот?
071. X к. орто ченинен XII к. ортосуна чейин өкүм сүрүп, Кыргызстандын аймагын камтып турган мамлекет:
071. Какое государство было на территории Кыргызстана с середины X до середины XII вв.?
072. Карахандар мамлекетин ким негиздеген?
072. Основатель государства Караханидов:
073. Карахандар мамлекетинин тиби, формасы:
073. Тип и форма государства Караханидов:
074. Карахандар мамлекетинин өкүм сүргөн мезгили (жылдар):
074. Время (годы) существования Караханидского государства:
075. Байыркы Түрк цивилизациясынын «Алтын кылымы» (мезгили, доору):
075. «Золотой век» древнетюркской цивилизации (время, эпоха):
076. Карахандар мамлекетинин (X – XIII кк.) Түндүк Кыргызстандагы борбору:
076. Северная столица Караханидов (X – XIII вв.):
077. Карахандар мамлекетинин (X – XIII кк.) Түштүк Кыргызстандагы борбору:
077. Южная столица Караханидов (X – XIII вв.):
078. Орто кылымдардагы шаарлардын борборунда чыңдалган курулуштун аталышы:
078. Средневековое укрепленное строение в центре города:
079. Караханийлер доорунун (XI к.) окумуштуусу Махмуд Кашгаринин (Махмуд ибн Хусейн ибн Мухаммад) негизги чыгармасы:
079. Сочинение Махмуда Кашгари (Махмуд ибн Хусейн ибн Мухаммад), ученого (XI в.) эпохи караханидов:
080. «Диван-лугат ат-Турк» (XI-к.) сөздүгүнүн автору:
080. Автор произведения «Диван-лугат ат-Тюрк» (XI в.):
081. «Кутадгу Билиг» (XI-к.) чыгармасынын автору:
081. Автор произведения «Кутадгу Билиг» (XI в.):

082. Карахандар мамлекетиндеги (X – XIII-кк.) жазманын негизи:
082. Основа письменности в Караханидском государстве (X – XIII вв.):
083. Карахандар мамлекетин XII к. орто ченинде кимдер басып алган?
083. Кем было завоевано Караханидское государство в середине XII в.?
084. Эне-Сай кыргыздарынын (VI к.) мамлекет башчысынын титулу:
084. Титул главы или правителя кыргызского общества на Енисее в VI в. н. э.:
085. Эне Сай кыргыздарынын (VI к.) жогорку мамлекет башчысынын аталышы:
085. Как назывался верховный правитель кыргызов на Енисее в VI в. н. э.?
086. Эне Сай кыргыз мамлекетинин мезгили (кылымы):
086. Время (века) существования государства енисейских кыргызов:
087. Эне-Сай кыргыздарынын күч-кубаттанган мезгили (кылымдар):
087. Эпоха Возвышение Энисейских кыргызов (века).
088. Кыргыздар өзүлөрүнүн алгачкы мамлекеттүүлүгүн түзгөн аймак:
088. Регион, где кыргызы создали свое первое государственное образование:
089. Орто кылымдарда кыргыздар жашаган жер:
089. Место обитания кыргызов в средние века:
089. Эне Сайдагы байыркы кыргыздардын (VI к.) коомдук түзүлүшү:
089. Тип общества древних кыргызов на Енисее в VI в. н. э.:
090. Эне Сайдагы байыркы кыргыздардын (VI к.) чарбачылык өзгөчөлүктөрү:
090. Хозяйство древних кыргызов на Енисее в VI в.:
091. Барс-бекке (VII к. аягы – VIII к. башы) каган болгондон кийин берилген ысым:
091. Тронное имя кагана кыргызов (конец VII – нач. VIII вв.) Барс-бега - ...:
092. Барс бек кайсыл жердеги кыргыздардын каганы?
092. Барс бег – каган каких кыргызов?
093. «Улуу Кыргыз дөөлөтү» өкүм сүргөн мезгил (кылымдар):
093. Эпоха Кыргызского Великодержавия – это ... века:
094. «Улуу Кыргыз дөөлөтү» деген түшүнүктү илимге биринчилерден болуп киргизген окумуштуу:
094. Кем был введен термин «Кыргызское великодержавие»?
095. Уйгурлар Эне Сай кыргыздарын качан (жылы) басып алган?
095. Когда (год) Уйгурский каганат покорил енисейских кыргызов?
096. Эне Сай кыргыздары качан (жылы) Уйгур мамлекетин талкалап, алардын Орхондогу борборун алган?
096. Когда (год) енисейские кыргызы разгромили государство уйгуров и завладели их столицей на Орхоне?
097. Баш ийип берүү талабы менен Чынгыс хан өз элчилерин Эне Сай кыргыздарына качан (жылы) жиберген?
097. Когда (год) Чингис хан отправил послов к енисейским кыргызам, с требованием покорности и подданства?
098. Моңголдор энисей кыргыздарын качан (жылы) каратып алган?
098. Когда (год) монголы покорили енисейских кыргызов?
099. VII – IX кк. Эне Сай кыргыздарынын тамак-ашына колдонулган негизги азыктар:
099. Основные виды продуктов питания енисейских кыргызов в VII – IX вв.:
100. VII – IX кк. Эне Сай кыргыздарынын согуш куралдары:
100. Основные виды оружия енисейских кыргызов в VII – IX вв.:
101. VII – IX кк. Эне Сай кыргыздарынын убакыт эсеби (жыл сүрүү):
101. Система летосчисления у енисейских кыргызов в VII – IX вв.:
102. Эне Сай кыргыздары колдонгон жазма формасынын азыркы илимдеги аталышы:
102. Как в современной науке называется форма письменности, использовавшаяся енисейскими кыргызами?
103. VII – IX кк. Эне Сай кыргыздарынын диний ишенимдери:
103. Религиозные воззрения енисейских кыргызов в VII – IX вв.:
104. Кыргыздарда жаңы жыл майрамынын аталышы: ал күнү «көжө, сүмөлөк бышырышып, отко сыйынышкан ...»:
104. Название новогоднего праздника у кыргызов. В этот день они «поклонялись огню, варили кашу и сумалык»:
105. Чынгыс хандын атасы ким?
105. Кто отец Чингис хана?
106. Темучин качан (жылы) хан болуп шайланган?
106. Когда (год) Темучжин был провозглашен ханом?
107. Чыңгыс хан басып алгандан кийин Кыргызстан монголдордун кайсыл улусунун курамында болгон?
107. В каком улусе монголов находился Кыргызстан, после его покорения Чингис ханом?
108. Кыргызстандын аймагы XIII к. монголдордун кайсыл улусунун курамында болгон?
108. В состав какого улуса монголов входила территория Кыргызстана в XIII в.?
109. Хайду мамлекети качан (жылы) түзүлгөн?
109. Год основания государства Хайду:
110. Моголистан мамлекетинин негиздөөчүсү:
110. Основатель государства Моголистан:

112. Моголистан мамлекети качан (жылы) түзүлгөн?
112. Когда (год) образовано государство Моголистан?
113. Моголистандын калкынын негизги бөлүгү кимдер?
113. Основная часть населения Моголистана:
114. Амир Темир башкарган жылдар
114. Годы правления Амир Тимура:
115. Тимурийлер мамлекетин ким негиздеген?
115. Кто является основателем государства Тимуридов?
116. XV к. 70 – 80 – жж. кыргыздардын ханы:
116. Хан кыргызов в 70 – 80-х гг. XV в.:
117. «Кыргыз» этноними алгачкы жолу качан (жылы, б. з. ч.) эскерилет?
117. Когда (год, до н. э.) впервые упоминается этноним «кыргыз»?
118. Кыргыз тарыхнаамэсинде эң узак талкууга алынып, бирок ушул күнгө чейин анык чечиле элек маселе:
118. Проблема в кыргызской историографии, неоднократно обсуждавшаяся, но до сих пор не разрешенная:
119. Кыргыздар кайсыл расанын мүнөздүү өкүлдөрү?
119. К какой расе относятся кыргызы?
120. Кыргыздардын эл болуп калыптануу процессинин алгачкы этабы кайсыл аймактарда өткөн?
120. Регион, где происходил процесс первоначального этнического формирования кыргызов?
121. Кыргыздардын урук-уруулук структурасында (санжыра) шарттуу түрдө кандай топторду байкоого болот?
121. Какие группы условно можно наблюдать в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов?
122. Сарыбагыш, Бугу, Солто, Саяк, Черик, Азык, Багыш уруулары кыргыздардын урук-уруу структурасынын (санжыра) кайсыл тобун түзөт?
122. Племя Сарыбагыш, Бугу, Солто, Саяк, Черик, Азык, Багыш к какому родоплеменному (генеалогия) структуру относиться?
123. Кыргыздардын Оң канатын түзүп турган уруулар:
123. Племена правого крыла (Онг канат) в родоплеменной структуре (генеалогия) кыргызов:
124. Кыргыздардын сол канат уруулары:
124. Племена, составляющие левое крыло (Сол канат) кыргызов:
125. Кыргыз урууларынын «Ичкилик» тобунун башкача аталышы:
125. Как иначе называется группа племен «Ичкилик» ?
126. Кыргыз урууларынын «Булгачы» тобунун башкача аталышы:
126. Как иначе называется группа племен «Булгачи» ?
127. Революцияга чейинки маалыматтар боюнча кыргыздар Нооруз (оруз дама) майрамын кайсыл айдын акырында белгилешкен ?
127. В конце какого месяца отмечали кыргызы праздник Нооруз (оруз дама) по данным дореволюционных источников ?
128. Кыргыздарда өлгөндөрдү жана ата-бабаларды эскерүү күнүнүн аталышы:
128. Как называется день поминовения усопших и предков у кыргызов?
129. «Манас» эпосу эң алгачкы жолу эскерилген жазма тарыхый булак:
129. Письменный исторический источник, где впервые упоминается об эпосе «Манас»:
130. XVI к. башында кыргыздардын «оң» жана «сол» канат урууларын бириктирген кыргыз башкаруучусу:
130. Предводитель кыргызов XVI в., пытавшийся объединить кыргызов «правого» и «левого» крыльев:
131. Жунгар хандыгы өкүм сүргөн мезгил:
131. Годы существования Джунгарского ханства:
132. Кубат бийдин башкарган мезгили (кылым):
132. Время (век) правления Кубат бия:
133. Кокон хандыгы качан (жылы) негизделген?
133. Год основания Кокандского ханства?
134. Кокон хандыгы кайсыл аймакта түзүлгөн?
134. Где образовано Кокандское ханство?
135. Кокон хандыгын ким негиздеген?
135. Основатель Кокандского ханства?
136. XVIII к. экинчи жарымында бийликте болгон, «кушчу» уруусунан чыккан кыргыз феодалы:
136. Кыргызский феодал из племени «кушчу», правивший во второй половине XVIII в.:
137. Кокон хандыгынын өнүгүү этаптары:
137. Этапы развития Кокандского ханства:
138. Үч жолу хан тактысына олтурган Кокон башкаруучусу:
138. Кокандский правитель, трижды провозглашенный ханом:
139. Кокон хандыгында увазирлик кызматка чейин көтөрүлгөн кыргыз башкаруучусу:
139. Киргизский предводитель, достигший до должности «везирь» в период Кокандского ханства:
- активдуу катышкан?
140. Кокон хандыгынын түптөлүшүнө, өнүгүшүнө салымын кошкон кыргыз башкаруучулары:

140. Предводители киргизов, внесшие вклад на образование и укрепление Кокандского ханства:
141. Кокон хандыгындагы салыктар:
141. Налоги в Кокандском ханстве:
142. Кокон хандыгынын мезгилинде мал башынан алынган салык:
142. Как назывался налог на скот в период Кокандского ханства?
143. Курманжанга Бухара эмири датка наамын качан (жылы) ыйгарган?
143. Когда (год) Бухарский эмир присвоил звание «Датка» Курманжан?
144. Төмөндөгүлөрдүн кимисине 1863-ж. «Датка» наамы ыйгарылган?
144. Кому из названных личностей было присвоено звание «Датка» в 1863 г.?
145. Кокон хандыгынын акыркы ханы:
145. Последний хан Коканда:
146. Кокон хандыгынын жоюлгандыгы жөнүндө Указ качан (жылы, айы) жарыяланган?
146. Когда (год, месяц) обнародован указ об упразднении Кокандского ханства?
147. Россияга алгачкы кыргыз элчилерин (1785 – ж.) ким жөнөткөн?
147. Кто из следующих кыргызских правителей в 1785 г. снарядил послов в Россию?
148. 1785-ж. Екатерина II ге элчилик жөнөткөн кыргыз бийи:
148. Кыргызский бий, снарядивший посольство к Екатерине II в 1785 г.:
149. Түндүк кыргыз урууларынын Орусия менен дипломатиялык мамилелери XVIII кылымдын канчанчы жылдары түзүлгөн?
149. В какие годы XVIII в. были установлены дипломатические взаимоотношения племен северных кыргызов с Россией?
149. 1785-ж. Омбуга (Омск) жөнөтүлгөн биринчи кыргыз элчилигин ким жетектеген?
149. Кто возглавлял первое посольство кыргызов в Омск в 1785 г.?
150. Ыссык-Көл кыргыздарынын (Бугу уруусу) элчилери Семейге (Семипалатинск) качан (жылдары) барышкан?
150. Когда (годы) послы иссыккульских кыргызов из племени Бугу посетили представительство России в Семипалатинске?
151. Россиянын курамына эн алгачкы болуп өз ыктыяры менен кирген кыргыз уруусу:
151. Племя кыргызов, одним из первых добровольно вошедшее в состав России:
152. Түндүк Кыргызстан Россияга негизинен кандай жол менен кошулган?
152. Каким путем был присоединен Северный Кыргызстан к России?
153. 1867 - ж. Түндүк Кыргызстан кайсыл областка киргизилген?
153. В какую область была включена северная часть Кыргызстана в 1867 г?
154. Түркстан генерал-губернаторлугу түзүлгөн жыл?
154. Когда (год) было образовано Туркестанское генерал-губернаторство?
155. Кокон хандыгынын ордуна 1876-ж. кайсыл область түзүлгөн?
155. Область, образованная на месте Кокандского ханства (1876 г.):
156. Анжиян көтөрүлүшүнүн (1898 – ж.) жетекчиси:
156. Предводитель Андижанского восстания (1898 г.):
157. 1898-ж. көтөрүлүштүн аталышы:
157. Как называется восстание 1898 г.?
158. 1898-ж. Анжиян көтөрүлүшүнө «катышкан» катары сүргүнгө айдалган кыргыз акыны:
158. Кого из кыргызских акынов сослали в Сибирь «за участие» в Андижанском восстании 1898 г.?
159. 1-орус революциясына катышкан кыргыз-революционер:
159. Революционер-кыргыз, участник 1 – русской революции:
160. Кыргызстандын кайсыл жерлеринде 1917-жылдын жаз айларында алгачкы социал-демократиялык топтор түзүлгөн?
160. Где весной 1917-г. возникли первые социал-демократические группы в Кыргызстане?
161. 1916 – ж. көтөрүлүштүн себептеринин бири:
161. Одна из причин восстания 1916 г.:
162. 1916 – ж. элдик-боштондук көтөрүлүштүн жер-жерлердеги жетекчилери кимдер?
162. Предводители народно-освободительного восстания 1916 г. на местах:
163. 1916-ж. көтөрүлүштүн мүнөзү:
163. Характер восстания 1916 г.:
164. 1916 – ж. көтөрүлүш эл оозунда кандай аталат?
164. Как в народе называется восстание 1916 г.?
165. XIX к. 60-жж. Кыргызстанда болуп, «Манас» эпосунан үзүндүлөрдү жазып алган окумуштуу-турколог:
165. Ученый-тюрколог, посетивший Кыргызстан в 60-х гг. XIX в. и записавший отрывки из эпоса «Манас»
166. «Манас» эпосунан үзүндү басып чыгарган (XIX к.) эң алгачкы окумуштуу:
166. Кто из них впервые опубликовал отрывки из эпоса «Манас» еще в XIX в.?
167. Басмачылар эмнеге каршы күрөшүшкөн?
167. Против кого боролись басмачи?
168. Түштүк Кыргызстандагы басмачылардын белгилүү жетекчилери:

168. Известные предводители басмаческого движения на юге Кыргызстана:
169. РСФСРдин курамында Кара-Кыргыз АОсу качан (жылы) түзүлгөн?
169. Когда (год) была образована Кара-Кыргызская Автономная область в составе РСФСР?
170. Кара-Кыргыз Автономиялуу областы кайсыл республиканын курамында болгон?
170. В составе какой республики была Кара-Кыргызская Автономная область?
171. Кара-Кыргыз Автономиялуу областы 1924-ж. кайсыл мамлекеттин курамында түзүлгөн?
171. В составе какого государства в 1924 г. была образована Кара-Кыргызская Автономная область?
172. 1918 – 1924-жж. Кыргызстандын аймагы төмөнкү Республиканын курамында болгон:
172. В состав какого государства входила территория Кыргызстана в 1918 – 1924 гг.?
173. Кара-Кыргыз Автономиялуу областы качан (жылы) Кыргыз Автономиялуу областы болуп кайра түзүлдү?
173. Когда (год) Кара - Кыргызская Автономная область была преобразована в Киргизскую Автономную область?
174. Кыргыз Автономиялуу областы түзүлгөн жыл:
174. Когда (год) создана Кыргызская Автономная область?
175. Кыргыз Автономиялуу областы качан (жылы) Кыргыз Автономиялуу Советтик Социалисттик республикасы болуп кайра түзүлгөн?
175. Когда (год) Киргизская Автономная область была преобразована в Киргизскую Автономную Советскую Социалистическую Республику?
176. 1926-ж. Кыргыз АССРи кайсыл статустагы мамлекеттин курамында түзүлгөн?
176. Статус государства, в составе которого в 1926 г. была образована Киргизская АССР:
177. РСФСРдин курамында Кыргыз АССРи качан (жылы) түзүлгөн?
177. Когда (год) была образована Кыргызская АССР в составе РСФСР?
178. Кайсыл жылдардын аралыгында Кыргызстан РСФСРдин курамында Кыргыз АССРи статусу менен болгон?
178. Период (годы), когда Кыргызстан в статусе Кыргызская АССР находилась в составе РСФСР:
179. Кыргыз АССРи 1926-ж. кайсыл мамлекеттин курамында түзүлгөн?
179. В составе какого государства в 1926 г. была образована Кыргызская АССР?
180. 1926 – 1936-жж. аралыгындагы Кыргыз мамлекетинин статусу:
180. Статус Кыргызского государства в период с 1926 по 1936 гг.:
181. Кыргыз АССРи Кыргыз ССРи болуп качан (жылы) кайра түзүлгөн?
181. Когда (год) Кыргызская АССР была преобразована в Кыргызскую ССР?
182. Кайсыл мамлекеттин курамына кирүү менен Кыргызстан 1936-ж. Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасы деген статуска ээ болгон?
182. С вхождением в состав какого государства Кыргызстан в 1936 г. получил статус Кыргызская Советская Социалистическая Республика?
183. Качан (жылы) Кыргыз АССРи Кыргыз ССРи статусун алган?
183. Когда (год) Кыргызская Автономная Советская Социалистическая Республика была преобразована в Кыргызскую Советскую Социалистическую Республику?
184. Кыргыз жазуусу латын алфавитинен орус алфавитине өткөн жыл:
184. Когда (год) осуществлен перевод кыргызской письменности с латинского на русский алфавит?
185. Орус графикасынын негизиндеги жаңы алфавит качан кабыл алынган?
185. Когда (год) был принят новый алфавит на основе русской графики?
186. Совет элинин немецтик-фашисттик баскынчыларга каршы Улуу Ата Мекендик согушунун башталышы:
186. Начало Великой Отечественной войны советского народа против немецко-фашистских захватчиков:
187. И.В.Панфилов ким?
187. Кто такой И.В.Панфилов?
188. И.В.Панфилов жетектеген аткычтар дивизиясынын №:
188. Стрелковая дивизия, которой командовал И.В.Панфилов:
189. Москваны коргоого катышкан № 316-аткычтар дивизиясынын командири:
189. Командующий № 316-ой стрелковой дивизии, участвовавшей в обороне Москвы:
190. Дүйшөнкүл Шопоков ким?
190. Дүйшөнкүл Шопоков известен как ...:
191. Ч.Түлөбердиев качан (жылы, айы), кайсыл жерде эрдик көрсөткөн?
191. Когда и где совершил подвиг Ч.Тулөбердиев ?
192. Советтер Союзунун баатыры наамына эки жолу татыктуу болгон жоокер Т.Бегельдинов ким болгон?
192. Кем был в годы Великой Отечественной войны Кыргызстанец Т.Бегельдинов – дважды Герой Советского Союза?
193. Кыргызстандык Советтер Союзунун баатырларынын болжолдуу саны:
193. Приблизительная численность Героев Советского Союза из Кыргызстана?
194. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында Кыргызстанга болжол менен канча өнөр жай ишканалары эвакуацияланган?
194. Сколько предприятий приблизительно было эвакуировано в Кыргызстан в годы Великой Отечественной войны ?

195. СССРдин аймагын немецтик-фашисттик баскынчылардан толук бошотуу качан аяктаган?
195. Когда завершилось полное освобождение территории СССР от немецко-фашистских захватчиков?
196. 1950 -1961-жж. И.Раззаковдун кызматы:
196. Должность Исхака Раззакова в 1950 – 1961 гг.:
197. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик түзүлүшүнүн формасы:
197. Форма государственного устройства Кыргызской Республики:
198. Кыргыз Республикасынын Конституциясына (1993-ж.) ылайык, мамлекет башчысы:
198. Глава государства по Конституции Кыргызской Республики 1993 г.:
199. Кыргыз Республикасынын Закон чыгаруучу бийлиги:
199. Законодательная власть в Кыргызской Республике:
200. Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык (2010-ж.), Жогорку Кеңештеги депутаттарынын саны:
200. Согласно Конституции Кыргызской Республики (2010 г.), состав Жогорку Кеңеша состоит из ... депутатов:
201. Эгемендүү Кыргыз Республикасы качан (жыл) түзүлгөн?
201. Когда (год) была образована суверенная Кыргызская Республика?
202. 1991-ж. түзүлгөн Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн статусу:
202. Статус Кыргызского государства с 1991 г.:
203. Кыргыз Республикасынын эгемендүүлүк күнү:
203. День независимости Кыргызской Республики:
204. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдору:
204. Государственные символы Кыргызской Республики:
205. Кыргыз тилинин мамлекеттик тил катары жарыялаган мыйзамдын кабыл алынган мезгили (жылы, айы):
205. Когда (год, месяц) был принят Закон о государственном языке?
206. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндөгү мыйзам качан (жылы) кабыл алынган?
206. Когда (год) был принят закон о Государственном языке в Кыргызстане?
207. Кыргыз Республикасынын суверендүүлүгү жөнүндөгү декларация качан (жылы, айы) кабыл алынган?
207. Когда (год, месяц) была принята декларация о суверенитете Кыргызской Республики?
208. КРнын көз каранды эместиги жөнүндө декларация качан (жылы, айы) кабыл алынган?
208. Когда (год, месяц) была принята «Декларация о государственной независимости Кыргызской Республики»?
209. Кыргыз Республикасынын биринчи Конституциясы качан (жылы, айы) кабыл алынган?
209. Когда (год, месяц) была принята первая Конституция Кыргызской Республики?
210. Эгемендүү Кыргыз Республикасынын биринчи премьер-министри:
210. Первый премьер –министр Суверенной Кыргызской Республики:
211. Кыргыз Республикасында алгачкылардан болуп кайсыл мамлекеттин элчилиги ачылган?
211. Государство, одним из первых открывшее свое посольство в Кыргызской Республике:
212. Улуттар аралык Ош, Өзгөн коогаланы качан (жылы) болгон?
212. Когда (год) произошли межнациональные Ош, Узгенские конфликты?
213. Ош коогаланы качан (жылы, айы) болгон?
213. Когда (год, месяц) произошли трагические Ошские события?
214. СССР качан (жылы) таркаган?
214. Когда (год) СССР распался?
215. Кыргызстан качан (жылы), кайсыл жерде КМШнын курамына кирген?
215. Когда (год) и где Киргизстан присоединился к СНГ?
216. Кыргызстан БУУга качан (жылы) мүчө болгон?
216. Когда (год) Кыргызстан стал членом ООН?
217. Кыргыздардын Бүткүл дүйнөлүк I курултайы качан (жылы) өткөрүлгөн?
217. Когда (год) состоялся I Всемирный Курултай кыргызов?
218. Ч.Айтматов төрөлгөн аймак:
218. Место рождения (область) Ч.Айтматова:
219. Ч.Айтматов негиздеген Эл аралык Форумдун аталышы:
219. Как называется международный Форум, основанный Ч.Айтматовым?
220. «Манас» эпосунун миң жылдык мааракеси качан (жылы) белгиленген?
220. Когда (год) состоялось празднование 1000 летия эпоса «Манас»?
221. Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн 2200 жылдыгы белгиленген жыл:
221. Когда (год) отметили 2200 летие Кыргызской государственности?
222. Манаска арналган монументалдык комплекстин автору:
222. Автор монументального комплекса, посвященного Манасу:
223. Шанхай кызматташтык уюмуна кирген өлкөлөр (2010-жж):
223. Страны – участницы ШОС (2010-гг.):
224. 1961 – 1985-жж. Кыргызстан компартиясынын борбордук комитетинин биринчи катчысы:
224. Первый секретарь ЦК КП Киргизии в 1961 – 1985 гг.:

225. 1985 – 1990-жж. Кыргызстан компартиясынын БКнын 1-катчысы:
 225. 1-секретарь ЦК КП Киргизии в 1985 – 1990 гг.:
 226. Ким Кыргыз Республикасынын Премьер-министри болуп эки жолу иштеген?
 226. Кто был избран дважды Премьер-министром Кыргызской Республики?
 227. Кайсы жылы А. Атамбаев Кыргыз Республикасынын президенттигине шайланган?
 227. Когда (год) А.Атамбаев был избран президентом Кыргызской Республики?
 228. «Кутадгу билиг» чыгармасынын автору:
 228. Автор произведения «Кутадгу билиг»:
 229. Төмөндөгүлөрдүн кайсынысы Т.Сатылгановго (1864-1933-жж.) таандык?
 229. Укажите произведение Т.Сатылганова (1864-1933 гг.)?
 230. Төмөнкү чыгармалардын кайсынысы Б.Алыкуловго (1884-1949-жж.) таандык?
 230. Укажите произведение Б.Алыкулова (1884-1949 гг.):
 231. «Сынган кылыч» тарыхый чыгармасынын автору:
 231. Автор исторического произведения «Сломанный меч»?
 232. Кыргыз элинин алгачкы тарыхчыларынын бири:
 232. Один из первых историков кыргызского народа:
 233. Төмөндөгү кайсыл мамлекеттик ишмер репрессияга дуушар болгон эмес?
 233. Кто из этих государственных деятелей не подвергся репрессии?
 234. Төмөндөгү кайсыл мамлекеттик ишмер репрессияга дуушар болгон эмес?
 234. Кто из этих государственных деятелей не подвергся репрессии?
 235. Төмөндөгүлөрдүн кимиси сталиндик репрессиянын курманы болгон?
 234. Кто из этих писателей стал жертвой сталинских репрессий в Кыргызстане?
 235. Төмөндөгү кайсыл мамлекеттик ишмер репрессияга дуушар болгон?
 235. Кто из этих государственных деятелей был репрессирован?
 236. Төмөндөгү кайсыл мамлекеттик ишмер репрессияга дуушар болгон эмес?
 236. Кто из этих государственных деятелей не подвергся репрессии?
 237. Ош шаарындагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 237. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в г Ош:
 238. «Асаф ибн Бурхия» архитектуралык эстелиги жайгашкан жер:
 238. Где находится памятник «Асаф ибн Бурхия»?
 239. Жалал-Абаддагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 239. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Джалал-Абаде:
 240. Базар-Коргон районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 240. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Базар-Курганском районе:
 241. Ноокен районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 241. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Ноокенском районе:
 242. Ала-Бука районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 242. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Ала-Букинском районе:
 243. Чаткал өрөөнүндөгү ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 243. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Чаткальской долине:
 244. Аксы районундагы ислам дининин ыйык борборуна айланган эстелик:
 244. Один из памятников, превратившийся в исламскую святыню в Аксыйском районе:
 245. Т.Раззаковдун «Ошские события» аттуу китеби кайсыл жерде, качан жарык көргөн?
 245. Где и когда была опубликована книга Т.Раззакова «Ошские события»?

Кыргыз тили жана адабияты боюнча Мамлекеттик сынакка даярдануу үчүн суроолор

1. Кыргыз тилинин алфавити
2. Сөздөрдүн составы: уңгу жана мүчө
3. Кыргыз тилинде э жана е тамгаларынын жазылышы
4. Созулма (аа, оо, өө, уу, үү, ээ) үндүүлөр жана аларды колдонуу эрежелери
5. Йоттошкон тамгалар (я, ю, ё, е) тамгалары, аларды колдонуунун эрежелери
6. Муун жана анын түрлөрү
7. Сөз жасоо: сөздөрдүн морфологиялык жол менен жасалышы
8. Сөз жасоо: сөздөрдүн синтаксистик жол менен жасалышы
9. Кош сөздөр, жазуу эрежелери
10. Кыскартылган сөздөр, жазуу эрежелери
11. Бириккен сөздөр, жазуу эрежелери
12. Кыргыз тилине мүнөздүү болгон ө,ү,ң тыбыштары, аларды колдонуу

13. Төл сөздөрдө б, в, ж, д тамгаларынын колдонулушу
14. Орус тилинен кирген сөздөрдө колдонулуучу в, ф, ж, х, щ, ц тамгалары, алардын кыргыз тилиндеги колдонулуш эрежелери
15. Зат атооч жөнүндө жалпы түшүнүк
16. Энчилүү жана жалпы зат атоочтор
17. Жөндөмөлөр: атооч, илик, барыш, табыш, жатыш, чыгыш жөндөмөлөрү
18. Сын атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
19. Сын атоочтун даражалары: жай, салыштырма, күчөтмө, басаңдатма даражалар
20. Сын атоочтун маанисине карай бөлүнүшү (катыштык жана сапаттык сын атоочтор)
21. Орус тили жана ал аркылуу башка тилдерден кирген сөздөр, алардын негизги себептери
22. Жазуунун жашоодогу мааниси кандай?
23. Кыргыз эли колдонгон жазуулар.
24. Сан атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
25. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Эсептик сан атооч
26. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Иреттик сан атооч
27. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Жамдама сан атооч
28. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Чамалама сан атооч
29. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Топ сан
30. Сан атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Бөлчөк сан
31. Сан атоочтун түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
32. Ат атооч, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
33. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Жактама ат атооч
34. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Шилтеме ат атооч
35. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Сурама ат атооч
36. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Тангыч ат атооч
37. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Аныктама ат атооч
38. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү: Белгисиз ат атооч
39. Этиш, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
40. Этиштин чактары: Учур чак
41. Этиштин чактары: Келер чак
42. Этиштин чактары: Өткөн чак
43. Этиштин оң жана терс формалары
44. Тактоочтор, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
45. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Мезгил тактооч
46. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Орун тактооч
47. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Сын-сыпат тактооч
48. Тактоочтордун маанисине карай бөлүнүшү: Сан-өлчөм тактооч
49. Сырдык сөздөр, жалпы маалымат
50. Сырдык сөздөрдүн жазуу эрежелери
51. Тууранды сөздөр, жалпы маалымат
52. Тууранды сөздөрдүн жазуу эрежелери
53. Кызматчы сөздөр, жалпы маалымат
54. Жандоочтор, жандоочторду кеибизде туура пайдалана алуу
55. Байламталар, байламталарды кеибизде туура пайдалануу
56. Бөлүкчөлөр, бөлүкчөлөрдү кеибизде туура пайдалана алуу
57. Модалдык сөздөр, модалдык сөздөрдү кеибизде туура пайдалана алуу
58. Синонимдер, мисалдар келтирүү
59. Омонимдер, мисалдар келтирүү
60. Антонимдер, мисалдар келтирүү
61. Канцелярдык иш кагаздары: Арыз
62. Канцелярдык иш кагаздары: Түшүнүк кат

63. Канцелярдык иш кагаздары: Буйрук кат
64. Канцелярдык иш кагаздары: Тил кат
65. Канцелярдык иш кагаздары: Өмүр баян
66. Канцелярдык иш кагаздары: Буйрук
67. Канцелярдык иш кагаздары: Токтом
68. Канцелярдык иш кагаздары: Справка
69. Медициналык иш кагаздары: медициналык бүтүм, тактама
70. Терминдер, алардын илимдеги орду
71. Медициналык терминдер
72. Кесиптик лексика
73. Сөз айкашы, алардын сүйлөм түзүүдөгү орду, бөлүнүштөрү
74. Сүйлөм, түзүлүшүнө карай бөлүнүшү
75. Сүйлөмдүн айтылыш максатына карай бөлүнүшү: жай, суроолуу сүйлөмдөр
76. Сүйлөмдүн айтылыш максатына карай бөлүнүшү: илептүү, буйрук сүйлөмдөр
77. Жөнөкөй сүйлөм, ээ аркылуу жана баяндооч аркылуу уюшулган учурлары
78. Татаал сүйлөмдөр, тең байланыштагы татаал сүйлөм
79. Татаал сүйлөм, багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм
80. Ташымал, эрежелери
81. Фразеологизмдер, алардын мүнөздүү белгилери, мисалдар келтирүү
82. Макал-лакаптар жана алардын фразеологизмдерден айырмачылыгы, мисалдар келтирүү
83. Төл жана бөтөн сөздөр, анын жазуу эрежелери
84. Жер-суу аттарынын жазылышы
85. Тыныш белгилер: чекит, үтүр, кашаа
86. Тыныш белгилер: кош чекит, үтүрлүү чекит, көп чекит
87. Тыныш белгилер: илеп белгиси, суроо белгиси
88. Энчилүү аттардын жазылышы
89. Үй-бүлө, тууган-туушкандык мамилени билдирген сөздөр
90. Кыргыз эли колдонуп келген жазуулар

Тексттер

1. Жусуп Баласагын – дүйнөлүк руханий маданияттын ири өкүлдөрүнүн бири
2. Жөнөкөй жана татаал сөздөр, алардын жазуудагы өзгөчөлүктөрү
3. Адилеттик, достук, жакшылык жөнүндө айтылган макалдар
4. Илим-билим, адеп-ахлак темасындагы макалдар
5. Кыргыздын кандай улуттук тамак аштары бар
6. Улуттук оюндардын түрлөрү
7. Кыргыз элинин кандай улуттук аспаптары бар
8. Улуттук баш кийимдин кандай түрлөрүн билесиң
9. Боз үй
10. И.К.Ахунбаев-белгилүү хирург
11. Тез жардам чакыруу (диалог түзүү)
12. ИИМСИнин тарыхы
13. Белгилүү профессор М.Мамакеев
14. Диетанын ден соолукка пайдасы
15. Туберкулёз оорусу
16. Биринчи жардам
17. Менин үйүм
18. Уулануу, ага көрсөтүлүүчү биринчи жардамдар
19. Дарыларды сактоо
20. Дүкөндө (диалог түзүү)
21. Дарыканада(диалог түзүү)

22. Кан басымы
23. Сынык
24. Ысытма
25. Аллергия
26. Ит мурун
27. Азыркы медицинанын өнүгүшү
28. Менин балалыгым
29. Менин максаттарым
30. Кафеде (диалог түзүү)
31. Ооруканада (диалог түзүү)
32. Талас өрөөнү
33. Циркте (диалог түзүү)
34. Ысык-Көл-кыргыз бермети
35. Поликлиникада (диалог түзүү)
36. Профессор М.М.Миррахимов
37. Саякатта (диалог түзүү)
38. Көчмөндөр оюну
39. Нооруз майрамы
40. Гигиеналык эрежелер
41. Абу Али ибн Сина
42. Манасчылар
43. Вирустук гепатит
44. Балдардын жугуштуу оорулары
45. Ички органдар
46. Бөйрөк
47. Адеп-адамдын үлгүсү
48. СПИД-коркунучтуу илдет
49. Кыргызстандын жаратылышы
50. Туризм-ден соолуктун булагы
51. Медициналык аныктаманы жазуу
52. Базарда (диалог түзүү)
53. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символикалары
54. Жалал-Абад курорту
55. Сары-Челек көлү
56. Арстанбап токою
57. Кыргызстан-күнөстүү өлкө
58. Менин үй-бүлөм
59. Ош шаары
60. Белгилүү ортопед С.Жумабеков

Вопросы по Географии Кыргызстана

1. История изучения географии Кыргызстана
2. Географическое положение Кыргызстана
3. Границы Кыргызстана
4. Характеристика границ
5. Территория Кыргызстана
6. Районирование
7. Физико-географические области
8. Природные ресурсы
9. Орография Кыргызстана
10. Важнейшие орографические элементы
11. Горы Кыргызстана

12. Системы горных хребтов Кыргызстана
13. Основные этапы развитие рельефа Кыргызстана.
14. Тектоника Кыргызстана
15. Полезные ископаемые Кыргызстана
16. Характеристика типов и подтипов рельефа.
17. Климат Кыргызстана.
18. Природно-климатических пояса
19. Долинно-предгорный пояс
20. Среднегорный пояс
21. Высокогорный пояс
22. Нивальный пояс
23. Почвы Кыргызстана
24. Реки Кыргызстана
25. Озера Кыргызстана
26. Озера Ысык- Көл
27. Область формирования стока
28. Область рассеивания стока
29. Водохранилища. Кыргызстана
30. Гидрографическая характеристика крупных рек Кыргызстана
31. Ледники Кыргызстана
32. Подземные воды.
33. Селевые потоки и оползни.
34. Растительный мир Кыргызстана
35. Типы растительности
36. Степные растительности
37. Флора Кыргызстана
38. Типы лесов
39. Леса Кыргызстана и их экологическое значение
40. Орехово-плодовые леса Кыргызстана
41. Животный мир Кыргызстана
42. Зональная фауна.
43. Энтомо фауны Кыргызстана
44. Позвоночные
45. Млекопитающие
46. Красная книга Кыргызстана.
47. Красно книжные виды растений Кыргызстана.
48. Основные виды эндемичных животных
49. Редкие виды животных
50. Исчезающие виды животных
51. Деградация экосистем
52. Ландшафты Кыргызстана
53. Основные типы ландшафтов
54. Структура ландшафтов Кыргызстана
55. Ландшафт образующие факторы
56. Культурные ландшафты Кыргызстана.
57. Особо охраняемые природные территории Кыргызстана (ООПТ).
58. Биосферный заповедник Сары-Челек
59. Состояние и тенденции изменения экосистем
60. Охрана и рациональное использование природных ресурсов
61. Социальная география Кыргызстана
62. Развитие экономической географии.
63. Население и трудовые ресурсы

64. Динамика численности населения Кыргызстана
65. Структура населения Кыргызстана
66. Национальный состав населения КР.
67. Демографические данные
68. Этнический состав
69. Общая характеристика народного хозяйства Кыргызстана
70. Промышленность Кыргызстана
71. Развития горно-промышленного комплекса.
72. Топливо – энергетические ресурсы
73. Гидроэнергия в Кыргызстане
74. Крупнейшее месторождение золота в Кыргызстане
75. Сурьмяный потенциал республики
76. Месторождения ртути
77. Традиционные и альтернативные источники энергии.
78. Сельское хозяйство Кыргызстана
79. Основной отраслью земледелия Кыргызстана
80. Природно- рекреационные ресурсы.
81. Рекреационный комплекс
82. Историко-архитектурные памятники
83. Перспективы развития туризма КР.
84. Транспортные системы Кыргызстана
85. Транспорт и связь
86. Виды транспорта в Кыргызстане
87. Перспективы развития транспорта в КР
88. Сфера услуг
89. Внешние экономические связи Кыргызстана
90. Промышленный экспорт